

Høringsnotat

Begrensning av fradrag for renter i
interessefellesskap

Innhold

1	Innledning og sammendrag	4
2	Nærmere om behovet for å begrense fradraget for rentekostnader	5
2.1	Generelt	5
2.2	Eksempler på bruk av rentefradrag som ledd i skatteplanlegging	6
3	Gjeldende rett	7
3.1	Fradrag for gjeldsrenter	7
3.2	Skattlegging av renteinntekter	8
3.2.1	Generelt	8
3.2.2	Skattefrie subjekter	8
3.2.3	Kildeskatt på renter	8
3.3	Valutagevinst og valutatap på gjeld og fordringer	8
3.4	Armlengdeprinsippet – interessefellesskap	9
3.5	Skatterettslig gjennomskjæring	9
4	Utenlandsk rett	10
4.1	Innledning	10
4.2	Danmark	10
4.3	Sverige	10
4.4	Finland	11
4.5	Tyskland	12
4.6	Nederland	12
5	Departementets vurderinger og forslag	13
5.1	Innføring av en rentebegrensningsregel – valg av hovedmodell	13
5.2	Nærmere om departementets forslag	15
5.3	Beregning av rammen for rentefradraget	17
5.3.1	Beregningsgrunnlaget	17
5.3.2	Prosentandel	18
5.4	Hvilke rentekostnader som skal begrenses	19
5.4.1	Netto interne rentekostnader	19
5.4.2	Rentekostnader og renteinntekter	20
5.4.3	Valutakursendringer	20
5.4.4	Under- og overkurs	21
5.4.5	Rente- og valutaderivater	22

5.4.6	Sammensatte obligasjoner.....	22
5.5	Hvem rentebegrensingsregelen gjelder for	23
5.6	Hvilke långivere som faller innenfor rentebegrensingsregelen	25
5.7	Kravet til interessefellesskap – nærstående parter	25
5.8	Visse eksterne lån.....	28
5.9	Terskelverdi	29
5.10	Framføring av renter som ikke kan fradras på grunn av rentefradragsbegrensningen	29
5.11	Særlige foretak eller virksomheter	30
5.11.1	Finansinstitusjoner	30
5.11.2	Petroleumsselskaper	31
5.11.3	Kraftforetak	32
5.11.4	Rederivirksomhet	32
6	Forskriftshjemmel.....	33
7	Ikrafttredelse.....	33
8	Økonomiske og administrative konsekvenser	33

1 Innledning og sammendrag

Internasjonale konsern har incentiv til å plassere mye av konsernets gjeld i selskaper som er hjemmehørende i land med relativt høy skattesats og vid mulighet for skattemessige fradrag for gjeldsrenter. Motsvarende renteinntekter og fordringer kan kanaliseres til konsernselskaper hjemmehørende i land med lavere eller ingen skattlegging. Ved å utnytte disse skatteforskjellene oppnår konsernet at samlet skattebetaling reduseres. Dette kan føre til tap av skatteproveny i landene der virksomheten utøves, og vridning i konkurransen mellom internasjonale virksomheter og nasjonale virksomheter uten samme tilpasningsmuligheter. De vide mulighetene for rentefradrag kan gjøre Norge til et attraktivt land å føre fradrag i.

Departementet foreslår i dette høringsnotatet å innføre en regel om begrensning av fradrag ved inntektsskatteliggingen for renter som betales mellom skattytere som er i interessefelleskap (interne renter). Forslaget innebærer at fradrag for rentekostnader som overstiger 25 pst. av en særskilt fastsatt resultatstørrelse, avskjæres. Andelen på 25 pst. utgjør dermed en ramme for skattyterens rentefradrag. Begrensningen gjelder likevel bare for interne renter. Renter betalt til uavhengig tredjepart (eksterne renter) kan fortrenge fradrag for interne renter, men eksterne renter er ikke selv gjenstand for avskjæring.

Ved beregningen av fradragsrammen tas det utgangspunkt i skattyterens alminnelige inntekt før eventuell rentefradragsbegrensning. Netto rentekostnader og skattemessige avskrivninger skal tilbakeføres i dette grunnlaget. Rammen for rentefradraget skal utgjøre 25 pst. av denne resultatstørrelsen.

I netto rentekostnader medregnes alle rentekostnader og renteinntekter som ligger innenfor det alminnelige, skatterettslige rentebegrepet, herunder også under- og overkurs ved låneopptak.

Etter forslaget er det fradraget for netto interne rentekostnader som eventuelt skal begrenses. Med interne renter menes rentekostnader betalt til nærstående person, selskap eller innretning. For å anses som nærstående part kreves direkte eller indirekte eierskap eller kontroll med minst 50 pst. Nærstående part kan være hjemmehørende i Norge eller i utlandet. For å begrense omgåelsesmulighetene, er også renter på visse lån til eksterne parter omfattet av forslaget.

Departementet foreslår at det skal gjelde et terskelbeløp for rentefradragsbegrensningen på 1 million kroner. Dersom samlede (eksterne og interne) netto rentekostnader i selskapet er 1 million kroner eller lavere, skal ikke rentefradraget begrenses. Dersom netto rentekostnader overstiger 1 million kroner, skal rentefradragsbegrensningen gjelde fullt ut.

Rentefradragsbegrensningen beregnes for hver enkelt skattyter i interessefelleskapet. Avskåret rentefradrag kan framføres til fradrag i de fem påfølgende inntektsårene.

Forslaget til rentefradragsbegrensning omfatter aksjeselskaper og øvrige selskaper og innretninger som lignes som eget skattesubjekt (selskapsligning). Videre omfattes

deltakerlignede selskaper og NOKUS-selskaper, samt selskaper og innretninger som har begrenset skatteplikt til Norge. Finansinstitusjoner er unntatt fra rentebegrensingsregelen.

Det antas at den foreslåtte begrensningen i rentefradraget i liten grad vil svekke incentivene til å investere i Norge. Begrensningen vil gjøre det mindre attraktivt for flernasjonale konsern å plassere gjeld i Norge. Samtidig har de fleste av våre nærmeste handelspartnere allerede innført lignende begrensninger. Enkelte virksomheter vil likevel kunne vurdere investeringer i Norge som mindre attraktive dersom de i dag gjennom store fradrag for interne renter tilpasser seg slik at de betaler lite eller ingen selskapsskatt. Forslaget vil på den annen side kunne styrke nasjonale virksomheter som de facto har stått overfor strengere beskatning enn konkurrerende internasjonale virksomheter som har kunnet utnytte dagens regler.

Departementet foreslår at rentebegrensingsregelen tas inn som ny § 13-2 i skatteloven.

Det foreslås at regelen trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2014.

2 Nærmere om behovet for å begrense fradraget for rentekostnader

2.1 Generelt

Kombinasjonen av høy kapitalmobilitet og en stadig mer utbredt globalisering av store foretak, gjør at flytting av finansiell kapital mellom skattejurisdiksjoner har økt de senere årene. Et flernasjonalt konsern vil ha insentiv til å plassere mye av konsernets gjeld i de konsernselskapene som er hjemmehørende i land der skattesatsen er relativt sett høy. Motsvarende renteinntekter og fordringer kan kanaliseres til konsernselskaper hjemmehørende i land med lavere skattenivå. Ved å utnytte disse skatteforskjellene mellom land oppnår konsernet at samlet skattebelastning reduseres. En slik skattemotivert, strategisk allokering av gjeld omtales gjerne som “tynn kapitalisering”. Selskaper i land med høy skattesats kan betegnes som tynt kapitaliserte hvis de har en lavere egenkapitalgrad enn de ville hatt dersom skatteforskjeller ikke hadde hatt innvirkning på finansieringen.

Mange land har allerede innført særskilte regler for å motvirke skatteplanlegging gjennom rentefradrag. Dette kan, i kombinasjon med den relativt sett høye skattesatsen i Norge, gjøre Norge til et attraktivt land å føre fradrag i. Den norske selskapsskattesatsen på 28 pst. har vært uendret siden 1992. Samtidig har gjennomsnittlig selskapsskattesats i de 27 EU-landene falt fra 35,3 pst. i 1995 til 23,5 pst. i 2012.

Flere saker som Skatteetaten har arbeidet med, tyder på at enkelte selskaper utnytter den vide muligheten for rentefradrag i Norge. Empiriske studier viser at flernasjonale selskaper har lavere skattemessig overskudd enn selskaper som bare opererer i Norge. Muligheter til å redusere overskuddet gjennom rentebetalinger til land med lavere skattesats kan være en av årsakene til dette.

Etter § 13-1 i skatteloven kan ligningsmyndighetene fravike skattyters oppgaver og fastsette inntekten ved skjønn hvis det er grunn til å anta at inntekten er redusert på grunn av

interessefellesskap med annet selskap, innretning eller person, jf. punkt 3.4 nedenfor. Inntekten skal i stedet settes til det som ville blitt avtalt mellom uavhengige parter (armlengdeprinsippet). Erfaringen har vist at det er svært krevende for ligningsmyndighetene å anvende skatteloven § 13-1 på låneforhold i flernasjonale virksomheter. Det samme gjelder for den ulovfestede regelen om skattemessig gjennomskjæring, jf. punkt 3.5.

Skatteplanlegging med rentefradrag kan innebære et betydelig provenytap. Samtidig vris konkurransen fordi internasjonale virksomheter kan oppnå å betale betydelig mindre skatt enn konkurrenter som ikke har samme tilpasningsmuligheter. Dette er lite økonomisk effektivt og kan på sikt være en trussel for selskapsskattegrunnlaget. Det er også lite effektivt for samfunnet at selskapene bruker store ressurser på å utnytte satsforskjeller mellom land.

Problemstillingen med utnytting av satsforskjeller kan også være aktuell innenlands, for eksempel i forbindelse med lån fra kommuner til kommunalt eide selskaper. Kommunene er ikke skattepliktige for renteinntektene, mens selskapene har fradragsrett for rentekostnadene. I den grad kommuner reduserer skattbart overskudd i sine selskaper gjennom uforholdsmessige rentebetalinger, innebærer det en forskyvning av inntekter fra staten til den enkelte kommune.

Regjeringen satte 15. mars 2013 ned et ekspertutvalg som skal vurdere den norske selskapsbeskatningen i lys av den internasjonale utviklingen, herunder tiltak for å motvirke at skattegrunnlaget uthules. Utvalget skal også vurdere om det er hensiktsmessig å likebehandle gjeld og egenkapital i større grad enn i dag. Utvalget skal avgi sin rapport innen 15. oktober 2014. Behovet for tiltak som retter seg spesifikt inn mot skatteplanlegging ved hjelp av rentefradrag er etter departementets syn så klart, at det ikke bør ventes med å innføre rentefradragsbegrensninger til skatteutvalgets anbefalinger foreligger.

OECD har iverksatt et arbeid med å utarbeide en handlingsplan for å motvirke problemet med uthuling av skattegrunnlag og overskuddsflytting (Addressing Base Erosion and Profit Shifting). Mulige tiltak mot skatteplanlegging gjennom rentefradrag er en del av dette arbeidet. Forslag til en slik handlingsplan skal fremmes for skattekomiteen i OECD i juni og deretter meddeles G20-gruppen før dens møte i juli 2013. Finansdepartementet deltar aktivt i arbeidet med handlingsplanen.

2.2 Eksempler på bruk av rentefradrag som ledd i skatteplanlegging

Skatteplanlegging med grenseoverskridende rentefradrag kan skje på mange måter. Metodene har til felles at forskjeller i skattemessig behandling av renter i ulike land (skattesatser og skatteregler) benyttes til å oppnå skattefordeler. Dersom verdien av fradrag for renter i Norge har en høyere skatteverdi (28 pst.) enn den effektive skattesatsen for mottatte (rente)betalinger i utlandet (som kan være 0 pst.), vil det isolert sett gi motiver til å plassere fradrag i Norge. Ofte er skattetilpasninger basert på forskjeller i skattereglene i ulike land fullt ut i samsvar med gjeldende regelverk. I andre tilfeller kan det være avtalt lånevilkår mellom konsernselskaper som er i strid med prinsipper for fastsetting av vilkår i transaksjoner mellom selskaper i interessefellesskap (armlengdeprinsippet, jf. punkt 3.4).

Én mulig framgangsmåte er å erstatte eksisterende egenkapital i et datterselskap i Norge med gjeld (tynn kapitalisering). Egenkapitalen reduseres gjennom kapitalnedsettelse eller utdeling av utbytte. I stedet finansieres datterselskapet ved lån fra morselskapet eller et annet beslektet selskap. På den måten opparbeider selskapet i Norge rentekostnader som kan redusere det skattepliktige overskuddet, mens de motsvarende renteinntektene til morselskapet i utlandet skattlegges med en lavere skattesats enn i Norge.

En annen metode er å plassere et konserns internbank i et land med lav skattlegging av renter. Egenkapital i konsernet flyttes til internbanken som fungerer som en finansieringsenhet for selskaper i konsernet. Internbanken låner ut til selskap hjemmehørende i land med rentefradrag med høy skatteverdi. Samtidig blir renteinntektene som internbanken mottar fra disse selskapene, beskattet lavt.

Når et utenlandsk selskap planlegger å kjøpe opp et norsk selskap, kan det være gunstig skattemessig at oppkjøpet skjer gjennom et norsk holdingselskap. Dersom det utenlandske selskapet hadde finansiert oppkjøpet helt eller delvis gjennom eget låneopptak, ville ikke konsernet fått utnyttet de gunstige norske fradragsreglene for gjeldsrenter. Dersom oppkjøpet derimot skjer gjennom et norsk holdingselskap, kan holdingselskapet kreve fradrag i Norge for lånekostnadene. Holdingselskapet får inntekter som lånekostnadene kan fradras i ved at det oppkjøpte selskapet yter konsernbidrag til det norske holdingselskapet.

3 Gjeldende rett

3.1 Fradrag for gjeldsrenter

Utgangspunktet er at alle renter av skattyterens gjeld kommer til fradrag ved inntektsskatteligningen, jf. skatteloven § 6-40 første ledd. Dette gjelder uavhengig av om gjelden har tilknytning til skattepliktige inntekter. Også tilleggsytelser til kreditor som i realiteten er renter, slik som etableringsgebyr for et lån, kommer inn under rentebegrepet.

Provisjon til andre enn långiver for å stille garanti for lån, anses som rentekostnad, jf. nærmere omtale i Skattedirektoratets Lignings-ABC, jf. 2012/13-utgaven under stikkordet “Renter av gjeld”, punkt 6.8. Provisjonen anses som renter dersom den i prinsippet tilsvarende høyere renten som ville bli forlangt om långiver alene påtok seg risikoen ved mislighold av lånet.

En nærmere beskrivelse av hva som anses som gjeldsrenter, finnes i Lignings-ABC, jf. 2012/13-utgaven under stikkordet “Renter av gjeld”, punkt 6.

Enkelte former for rente er unntatt fra fradragsretten. Dette gjelder blant annet rentetillegg beregnet i forbindelse med avregning av skatt og renter beregnet ved endringssak, jf. skatteloven § 6-40 femte ledd bokstav b og c. Også renter som sparebanker mv. utbetaler på egenkapitalbevis, er unntatt fra fradragsretten, jf. skatteloven § 6-40 femte ledd bokstav a.

I tilfeller der et lån utbetales av långiver med et mindre beløp enn lånebeløpets pålydende, vil differansen mellom pålydende lånebeløp og utbetalingen regnes som renter, som fordeles likt

over lånets løpetid. Underkursobligasjoner, som er mengdegjeldsbrev, beskattes etter renteberegningsmodellen, jf. punkt 5.4.4 nedenfor.

For utbetalinger knyttet til egenkapital er utgangspunktet det motsatte.

Overskuddsdisposisjoner i et aksjeselskap (utbytte) er ikke fradragsberettiget for selskapet.

3.2 Skattlegging av renteinntekter

3.2.1 Generelt

Renteinntekter er i hovedregelen skattepliktige inntekter, jf. skatteloven § 5-1 og § 5-20 første ledd bokstav b.

På samme måte som underkurs ved utbetaling av lån er fradragsberettiget for låntaker som rente, er underkursen skattepliktig for långiveren som rente, jf. punkt 3.1 ovenfor og punkt 5.4.4 nedenfor.

Ved kredittsalg der det ikke er avtalt renter, vil en del av kjøpesummen i realiteten være renter. Denne rentedelen av kjøpesummen skal likevel ikke anses som renteinntekt etter skatteloven.

For en nærmere beskrivelse av renteinntektsbegrepet vises det til Lignings-ABC, jf. 2012/13-utgaven under stikkordet "Renteinntekter".

3.2.2 Skattefrie subjekter

Subjekter som er generelt unntatt fra skatteplikt for inntekt, er heller ikke skattepliktige for renter. En rekke personer og institusjoner er unntatt fra skatteplikt etter skatteloven § 2-30. Dette gjelder blant annet i hovedregelen for kommuner og fylkeskommuner, jf. skatteloven § 2-30 første ledd bokstav c.

I tillegg til personene og institusjonene som er nevnt i skatteloven § 2-30, er også selskap eller institusjon som ikke har erverv til formål, unntatt fra skatteplikt, jf. skatteloven § 2-32.

3.2.3 Kildeskatt på renter

Norsk skatterett har ikke regler om skatteplikt for rentebetalinger fra norsk debitor til utenlandsk kreditor, med mindre renteinntektene er knyttet til virksomhet som kreditor utøver i Norge. Det pålegges derfor ikke kildeskatt på renter som betales fra låntaker i Norge til mottakerselskap i utlandet. Det gjelder selv som det kan være lav eller ingen skattlegging av renteinntektene i utlandet. På kort sikt er det ikke mulig å gjennomføre kildebeskatning av renter til utlandet i en slik grad at problemene med skattetilpasninger knyttet til renter som er beskrevet i dette høringsnotatet, avhjelpes i vesentlig grad. Dette skyldes at Norge har inngått en rekke skatteavtaler der kildeskatt på renter er avskåret eller begrenset.

3.3 Valutagevinst og valutatap på gjeld og fordringer

For bokføringspliktige foretak med langsiktige fordrings- og gjeldsposter i utenlandsk valuta, det vil si poster som forfaller mer enn ett år etter det regnskapsår fordringen eller gjelden er ervervet i, gjelder særlige regler for periodisering av valutagevinster og -tap. Slike poster periodiseres etter portefølje- og reverseringsprinsippet, jf. skatteloven § 14-5 femte ledd. Dette innebærer at det kan kreves fradrag for urealisert valutatap på fordringer og gjeld, mens

valutagevinster ikke må inntektsføres før ved realisasjon. Samlet, urealisert valutagevinst på langsiktige poster skal imidlertid redusere fradragsføring av urealisert valutatap på langsiktige poster. Dersom netto urealisert valutatap er redusert sammenlignet med forrige inntektsår, må differansen tilbakeføres til inntekt.

3.4 Armlengdeprinsippet – interessefelleskap

Skatteloven § 13-1 om skjønnsfastsettelse av formue og inntekt ved interessefelleskap nedfeller armlengdeprinsippet som det bærende prinsipp i norsk rett for fastsettelse av skattemessige overføringspriser mellom interesseforbundne parter. Armlengdeprinsippet innebærer at transaksjoner inngått i interessefelleskap for skattemessige formål skal vurderes som om de var inngått mellom uavhengige parter under sammenlignbare omstendigheter. Nærmere veiledning om anvendelsen av armlengdeprinsippet i skatteloven § 13-1 er først og fremst å finne i rettspraksis og i administrativ praksis.

For transaksjoner mellom flernasjonale foretak er armlengdeprinsippet nedfelt i OECDs mønsterskatteavtale artikkel 9 punkt 1. En tilsvarende bestemmelse er inntatt i alle skatteavtalene som Norge har inngått etter 1963. Nærmere veiledning til anvendelsen av skatteavtalenes armlengdestandard er gitt i OECDs retningslinjer for internprising for flernasjonale foretak og skattemyndigheter (OECD-retningslinjene). OECD-retningslinjenes status i norsk rett ble formalisert i 2008, ved at det ble tatt inn en bestemmelse i skatteloven § 13-1 fjerde ledd om at det – når transaksjoner er regulert av skatteavtaler som inneholder en bestemmelse lik mønsterskatteavtalen artikkel 9 -skal tas hensyn til OECD-retningslinjene ved avgjørelsen av om formue eller inntekt er redusert etter bestemmelsens første ledd, og ved skjønnsmessig fastsettelse av formue eller inntekt etter bestemmelsens tredje ledd.

Etter skatteloven § 13-1 kan ligningsmyndighetene fravike skattyters oppgaver og fastsette inntekten ved skjønn hvis det er grunn til å tro at inntekten er redusert pga. interessefelleskap med annet selskap (internprising). Inntekten skal i stedet settes til det som ville blitt avtalt mellom uavhengige parter (armlengdevilkår). I medhold av skatteloven § 13-1 kan ligningsmyndighetene omklassifisere intern gjeld til egenkapital for skatteformål dersom gjelden overstiger det som kunne vært oppnådd i markedet. Tilsvarende kan rentesatsen avtalt på internlån fastsettes til markedsrente når vilkårene etter bestemmelsen er oppfylt.

3.5 Skatterettslig gjennomskjæring

Den ulovfestede regelen om skattemessig gjennomskjæring går ut på at reelle og lovlige transaksjoner mv. gis andre skattemessige virkninger enn det som følger av de ordinære skattereglene, slik at resultatet blir i samsvar med skattereglernes formål. Gjennomskjæring kan foretas når hovedformålet med disposisjonen har vært å spare skatt, og det etter en totalvurdering av disposisjonens virkninger vil være i strid med skattereglernes formål å legge disposisjonen til grunn for beskatningen.

Om en transaksjon er å anse som en uakseptabel omgåelse av skattereglene etter den ulovfestede gjennomskjæringsregelen, beror på en totalvurdering. I praksis kan det være vanskelig for ligningsmyndighetene å nå fram med påstand om gjennomskjæring på ulovfestet

grunnlag, selv om det er på det rene at transaksjonen hovedsakelig er skattemessig motivert. Skattyter vil ofte kunne anføre elementer av forretningsmessig begrunnelse.

4 Utenlandsk rett

4.1 Innledning

Mange land har etter hvert innført regler som begrenser fradragsretten for gjeldsrenter, herunder de fleste OECD-land. Nedenfor gis en kort omtale av reglene i noen utvalgte land.

4.2 Danmark

Danmark har tre ulike regelsett som virker sammen for å begrense tap av skattegrunnlag til utlandet gjennom utnyttelse av rentefradraget.

Det ene tiltaket er regelen om tynn kapitalisering som ble innført i 1998. Reglene går ut på at selskaper ikke kan fradragføre renter på gjeld som overstiger 10 millioner danske kroner og som samtidig overstiger fire ganger egenkapitalen. Begrensningen gjelder bare for renter på lån fra en eier (selskap eller fysisk person) med kontrollerende innflytelse, det vil si interne lån. Rentefradrag som nektes etter denne regelen, er ikke framførbart.

Det andre tiltaket er et tak på selve rentefradraget ("renteloft") som ble innført i 2007. Regelen ble begrunnet med at det var observert svært aggressiv skatteplanlegging hvor blant annet kapitalfond (aktiv eierkapital-fond) på kort tid tømte danske selskaper for skattepliktig overskudd ved å overføre selskapskapital til utenlandske morselskap. Regelen begrenser skattemessig fradrag for netto finansieringskostnader (renter, valutatap mv.) til en gitt andel av selskapets aktiva. Den gjelder både lån fra nærstående og uavhengige parter. For 2013 gis det fradrag for inntil et beløp som tilsvarer 3 pst. av skattemessig verdi av aktivaene. Innenfor et grunnbeløp på 21,3 mill. danske kroner gis det fullt fradrag. Videre begrenses ikke fradraget i den grad kostnadene skyldes netto valutatap på fordringer som overstiger årets renteinntekter. Ubenyttet fradrag kan ikke framføres.

Det tredje regelsettet innebærer en begrensning på hvor mye rentefradraget kan redusere resultatstørrelsen EBIT (Earnings Before Interest and Taxes, det vil si skattepliktig inntekt før renter og skatt). Regelen ble innført samtidig med renteloftet i 2007 og innebærer at netto finansieringskostnader maksimalt kan redusere skattepliktig overskudd (før renter) med 80 pst. Definisjonen av netto finansieringskostnader, avgrensningen av selskaper som omfattes og grunnbeløpet på 21,3 millioner danske kroner tilsvarer det som gjelder for renteloftet. Valutatap som ikke begrenses av renteloftet, skal redusere EBIT. Rentefradrag som avskjæres etter denne regelen, kan framføres til senere år.

4.3 Sverige

Sverige innførte regler med formål å begrense rentefradraget i 2009. Reglene ble skjerpet i 2013. Hovedregelen er at renter til et selskap i samme interessefellesskap ikke er fradragsberettiget. Definisjonen av selskap i interessefellesskap er at et selskap direkte eller

indirekte har kontrollerende innflytelse i det andre foretaket eller at foretakene i hovedsak er underlagt samme ledelse. Begrensningen i fradragsretten gjaldt opprinnelig bare renter på intern gjeld som er tatt opp til et internt oppkjøp, jf. nedenfor.

Renteinntekter for kreditor er skattepliktig uavhengig av om rentefradraget for debitor er begrenset av regelen over.

Det er to viktige unntak fra hovedregelen. For det første gjelder begrensningsregelen ikke dersom den motsvarende inntekten skulle ha blitt skattlagt med minimum 10 pst. etter lovgivningen i den stat hvor inntekten hører hjemme, forutsatt at selskapet bare hadde hatt denne inntekten. Dette er en hypotetisk test, og det er ikke noe krav om at inntekten faktisk skattlegges.

For det andre gjelder begrensningsregelen ikke dersom både kjøpet av eierandelen og valg av finansieringsform (gjeld) er forretningsmessig motivert. Hvis dette kravet er tilfredsstillt, er rentene fradragsberettiget selv om vilkårene i 10-pst.regelen ikke er oppfylt. Dette er den såkalte ventilen i regelverket.

Virkningene av de svenske reglene ble kartlagt av Skatteverket i tre rapporter i 2009 og 2011. Det framgikk av kartleggingene at begrensningsregelen trolig har hatt en viss effekt, men at det fortsatt fantes store muligheter til å unngå selskapsskatt gjennom skatteplanlegging ved hjelp av rentefradrag. Særlig 10-pst.regelen har vist seg mulig å omgå. Selskapene tilpasset seg slik at kreditorselskapet ble lagt i en jurisdiksjon der skattesatsen var akkurat 10 pst. Renteinntektene gikk ofte til selskap med kunstige skattemessige underskudd, som ble skapt blant annet gjennom nedskrivninger av aksjer i datterselskapet. Det vil si at det ikke var noen reell beskatning av renteinntekten.

Sverige har på bakgrunn av denne kartleggingen revidert regelverket. Fra og med 2013 kan fradrag nektes selv om 10-pst.regelen er oppfylt dersom Skatteverket kan vise at både oppkjøpet, og gjelden som gir opphav til rentekostnaden, overveiende er motivert av skattehensyn. Samtidig ble begrensningen utvidet til å gjelde alle interne renter uavhengig av formålet med gjelden.

4.4 Finland

I Finland er det nylig vedtatt bestemmelser om å begrense rentefradraget. Reglene trådte i kraft 1. januar 2013, men får først virkning ved ligningen for 2014.

Begrensningen i rentefradraget gjelder bare netto rentekostnader som overstiger 500 000 euro. Selskap med høyere netto rentekostnader enn dette kan maksimalt trekke fra rentekostnader inntil 30 pst. av en skattemessig fastsatt EBITDA (inntekt før renter, skatt og avskrivninger). Begrensningen skal likevel ikke være høyere enn selskapets netto rentekostnader til nærstående.

Ved beregning av tillatt rentefradrag tas det utgangspunkt i driftsresultatet med tillegg for rentekostnader og skattemessige avskrivninger. Dersom de totale rentekostnadene overstiger 30 pst. av dette grunnlaget, gis det ikke fradrag for overskytende renter på konsernintern gjeld. Begrensningen gjelder likevel ikke dersom selskapet kan vise at forholdet mellom egenkapital og balansen i henhold til regnskapet i det aktuelle selskapet er like høy eller høyere enn motsvarende forholdstall i konsernregnskapet. De rentekostnadene som ikke kommer til fradrag etter rentebegrensningsregelen, kan framføres til fradrag i påfølgende inntektsår innenfor rentefradragsrammen det enkelte inntektsår.

Kreditt- og forsikringsinstitusjoner mv. og visse tilhørende konsernselskaper omfattes ikke av regelen.

4.5 Tyskland

Nye regler for begrensning av rentefradrag ble innført i Tyskland med virkning fra og med inntektsåret 2008. For selskaper som omfattes av de tyske konsernbeskatningsreglene, gjelder reglene samlet for selskapsgruppen. Reglene går ut på at fradrag for netto rentekostnader er begrenset til 30 pst. av skattyterens (gruppens) EBITDA. Det gjelder et minstebeløp på 3 millioner euro. Begrensningen gjelder både gjeld til nærstående og til uavhengige parter, inkludert bankgjeld.

Renter som etter begrensningen ikke er fradragsberettiget, kan framføres til fradrag i senere inntektsår uten tidsbegrensning. Også "ubrukt" fradragskvote eller EBITDA kan framføres mot høyere renteutgifter et senere år, med en tidsbegrensning på fem år.

Det gjelder to viktige unntak fra rentebegrensningsregelen.

For det første gjelder regelen i utgangspunktet bare for selskaper som inngår i et konsern eller en annen type interessefellesskap. Årsaken til dette unntaket er at det legges til grunn at det særskilt er konsern som har anledning til å utnytte rentefradraget, gjennom fordeling av inntekter og utgifter mellom jurisdiksjoner. Lån fra aksjonærer kan likevel begrenses uavhengig av om selskapet tilhører et konsern eller ikke.

For det andre gjelder fradragsbegrensningen ikke for skattytere som har en egenkapitalgrad som ikke er mer enn 2 pst. poeng lavere enn den samlede egenkapitalgraden for skattyteren og alle beslektede skattytere.

Italia, Portugal og Spania har alle nylig innført regler som i stor grad ligner på den tyske rentebegrensningsregelen. Også Frankrike har en lignende regel der rentekostnadene begrenses til 25 pst. av EBITDA. Ulikheter i inntektsgrunnlag og unntaksregler gjør imidlertid at reglene ikke er direkte sammenlignbare.

4.6 Nederland

Gjeldende regler om tynn kapitalisering i Nederland begrenser retten til fradrag for renter på lån fra selskaper i samme selskapsgruppe (regnskapsmessig konsern) og beslektede selskaper. Et beslektet selskap er definert som et selskap der skattyterselskapet eier minst en tredjedel, eller et selskap som eier minst en tredjedel av skattyterselskapet.

Begrensningen gjelder i tilfeller der debitorselskapet har en gjennomsnittlig gjeldsgrad i løpet av året på 75 pst. (3:1). I tillegg må gjelden overstige egenkapitalen med 500 000 euro. Den skattemessige egenkapitalen legges til grunn for beregningen.

Selve begrensningen gjennomføres for den del av rentene som svarer til overskytende gjeldsgrad. Det vil si at det ikke gis fradrag for rentekostnader på den del av gjelden som overstiger 75 pst. av egenkapitalen, pluss 500 000 euro. Rentekostnader er i denne sammenhengen definert som netto rentekostnader knyttet til lån til og fra beslektede selskaper og selskaper i samme gruppe.

Nye regler, som fikk virkning fra og med 2012, gjelder renter knyttet til lån som er tatt opp for å kjøpe opp nederlandske selskaper. Rentefradragsbegrensningen gjelder både lån fra beslektede selskaper og lån fra tredjeparter. Formålet med reglene er å beskytte det nederlandske skattefundamentet i forbindelse med oppkjøp av nederlandske målselskaper, typisk oppkjøp gjennom private equity-fond. Reglene begrenser adgangen til skattemessig samordning av overskudd i målselskapet med rentekostnader knyttet til finansieringen av oppkjøpet.

Reglene gjelder to typer av oppkjøpssituasjoner. For det første omfattes tilfeller der målselskapet blir en del av samme selskapsbeskatningsgruppe som oppkjøperselskapet, i det nederlandske konsernbeskatningsregimet. For det andre omfattes tilfeller der målselskapet fusjonerer med oppkjøperselskapet (etter oppkjøpet), slik at oppkjøpsgjelden og innmaten i målselskapet blir liggende i samme selskap.

Begrensningen gjelder bare fradrag i målselskapets inntekt, ikke fradrag i oppkjøperselskapets inntekt. Overført på norske forhold ville dette innebære at konsernbidrag bare kunne ytes fra oppkjøperselskapet til målselskapet (med skattemessig virkning) innenfor rammen av rentefradragsbegrensningen.

Rentefradrag avskjæres for så vidt gjelder "overskytende rentekostnad", definert som den faktiske rentekostnaden (knyttet til oppkjøpsgjelden) fradratt summen av oppkjøperselskapets overskudd og 1 million euro.

Fradraget avskjæres likevel bare i den grad oppkjøpsgjelden overstiger 60 pst. av oppkjøpsprisen. Denne pst.satsen reduseres med 5 pst.poeng årlig over en sjuårs-periode, dvs. ned til 25 pst.

5 Departementets vurderinger og forslag

5.1 Innføring av en rentebegrensningsregel – valg av hovedmodell

Skatteplanlegging med rentefradrag i flernasjonale foretak kan medføre betydelig provenytnap, og vridning i konkurransen mellom internasjonale og nasjonale virksomheter. Gjeldende regler i skatteloven § 13-1 om internprising og den ulovfestede gjennomskjæringsregelen er krevende for ligningsmyndighetene å anvende på låneforhold i flernasjonale foretak, og anses ikke å være tilstrekkelige for å hindre en uthuling av selskapsskattegrunnet. Det legges videre til grunn at behovet for tiltak som retter seg spesifikt inn mot skatteplanlegging ved hjelp av rentefradrag

er så klart, at det ikke bør ventes med å innføre fradragsbegrensninger. På denne bakgrunn foreslår departementet å begrense fradragsretten for renter betalt til långiver som er i interessefellesskap med skattyter.

Formålet er å hindre en uthuling av skattegrunnlaget gjennom rentefradrag, og å bidra til likere konkurransevilkår mellom internasjonale og nasjonale virksomheter.

Problemet med at rentefradrag utnyttes på tvers av landegrensener, og mellom aktører med ulik skattesats, er komplekst. Det er krevende å utforme regler som hindrer uønsket skatteplanlegging, og som samtidig er administrativt enkle og ikke har uønskede virkninger for forretningsmessig velbegrunnet virksomhet.

De fleste OECD-land har innført regler som begrenser fradragsretten for gjeldsrenter. Det er nærliggende å bygge på andre lands erfaringer og velge rentebegrensingsregler som ligner på reglene andre land har innført. Reglene varierer imidlertid mye mellom land, og det er ikke konsensus om et beste regelverk, jf. punkt 4.

Det er likevel en tendens til at land har gått bort fra tradisjonelle regler mot tynn kapitalisering, der fradragsretten avhenger av selskapets egenkapitalgrad. Erfaringene fra land med regler rettet direkte mot tynn kapitalisering, er at det ikke er tilstrekkelig alene å stille krav til egenkapitalandel. Optimal egenkapitalandel kan variere mellom bransjer og over et selskaps levetid. Det har også vist seg fullt mulig å tilfredsstille egenkapitalandelen og likevel utnytte rentefradrag til skatteplanlegging. I stedet er det blitt mer vanlig å begrense rentefradraget ut fra størrelsen på selskapets resultat, eller ut fra hvordan renteinntektene skattlegges i landene der de mottas.

De svenske reglene retter seg for eksempel direkte mot fradrag for rentekostnader der den motsvarende inntekten skattlegges lavt. I tillegg er det unntaksregler basert på en vurdering av forretningsmessig motiv. Reglene antas imidlertid å være krevende å håndheve. For det første er det nødvendig med god kjennskap til lovverket i andre land. For det andre må det fastsettes kriterier for hva som skal regnes som forretningsmessige gjeldsforhold, og hver enkelt sak må vurderes opp mot disse kriteriene. I praksis kan det også være vanskelig å avgjøre hvem som er den virkelige mottakeren av renteinntekten.

Sjablongregler, det vil si regler som begrenser rentefradraget som en andel av en regnskapsmessig eller skattemessig størrelse, er enklere å utforme og håndheve. Fortrinnsvis bør det brukes skattemessige størrelser, fordi disse er vanskeligere for selskapene å påvirke.

En sjablongregel kan som nevnt knytte fradragsretten for renter til et krav om egenkapitalandel eller en resultatstørrelse. Fordelen med å benytte en regel som måler gjeldsrenter relativt til en resultatstørrelse, er at det kan si noe om forholdet mellom gjeldsgraden og selskapets evne til å bære gjelden. Gjeldsbetjeningsevnen er grunnleggende for om lånefinansieringen har bakgrunn i normale, forretningsmessige vurderinger, og ikke skattemessige forhold. En ulempe ved å avskjære rentefradrag relativt til resultatet er at begrensningen kan virke medsykklisk ved at selskapene får lavere fradrag i år med relativt dårligere resultat. En rett til framføring av avskåret rentefradrag, vil imidlertid redusere denne ulempen. Å avskjære netto

rentekostnader relativt til resultatet har også den fordel at konsernet ikke unngår begrensningen gjennom i stedet å bruke en høyere lånerente.

Departementet foreslår en regel som begrenser rentefradraget til en andel av en resultatstørrelse. En slik regel vil være enklere å utforme og håndheve enn mer skjønnsbaserte regler.

5.2 Nærmere om departementets forslag

Departementet foreslår at det innføres en ny bestemmelse i skatteloven § 13-2 om begrensning av fradrag ved inntektsskatteligningen for rentekostnader som betales til selskap mv. som er i interessefellesskap (interne renter).

Forslaget går ut på at det nektes fradrag for rentekostnader som overstiger 25 pst. av en særskilt fastsatt resultatstørrelse. Andelen på 25 pst. utgjør dermed en ramme for rentefradrag. Begrensningen gjelder likevel bare for interne renter. Rentekostnader betalt til uavhengig tredjepart (eksterne renter) kan fortrenge fradrag for interne renter, men eksterne renter er ikke selv gjenstand for avskjæring.

Ved beregningen av fradragsrammen tas det utgangspunkt i skattyterens alminnelige inntekt før eventuell rentefradragsbegrensning. Netto rentekostnader og skattemessige avskrivninger skal tilbakeføres i dette grunnlaget. Det vises til omtale av beregningen av fradragsrammen i punkt 5.3.

Det er fradraget for netto interne rentekostnader som eventuelt begrenses. Renteinntekter skal trekkes fra rentekostnadene for å komme fram til netto rentekostnader. Punkt 5.4 behandler hvilke kostnader som faller innenfor fradragsbegrensningen.

Etter forslaget skal begrensningsregelen gjelde aksjeselskaper og øvrige selskaper og innretninger som skattlegges som selvstendig skattesubjekt (selskapsligning). Videre omfattes deltakerlignede selskaper og NOKUS-selskaper, samt selskaper og innretninger med begrenset skatteplikt til Norge. Det vises til nærmere omtale av hvilke subjekter som omfattes i punkt 5.5.

Departementet foreslår at det med interne renter skal forstås rentekostnader betalt til nærstående person, selskap eller innretning. For å anses som nærstående kreves direkte eller indirekte eierskap eller kontroll med minst 50 pst. Nærstående part kan være hjemmehørende i Norge eller utlandet. For å begrense omgåelsesmulighetene, er også renter på visse lån til eksterne parter omfattet av forslaget. Det vises til punkt 5.6 til punkt 5.8.

Etter forslaget skal det gjelde et terskelbeløp for rentefradragsbegrensningen på 1 million kroner. Dersom samlede netto rentekostnader i selskapet er 1 million kroner eller lavere, skal rentefradraget ikke begrenses. Hvis netto rentekostnader overstiger 1 million kroner, skal rentefradragsbegrensningen gjelde fullt ut, jf. punkt 5.9.

Rentefradragsbegrensningen beregnes for hver enkelt skattyter i interessefellesskapet. Avskåret rentefradrag kan framføres til fradrag i fem påfølgende år. Det vises til omtale i punkt 5.10.

Finansinstitusjoner er unntatt fra rentebegrensningsregelen, jf. punkt 5.11.1.

En avskjæring av fradraget for gjeldsrenter har for øvrig ikke betydning for skattleggingen av rentene på långivers hånd. Mottatte renteinntekter er skattepliktige etter de alminnelige reglene uavhengig av den skattemessige behandlingen av rentekostnadene hos låntaker.

Rentebegrensningsregelen er heller ikke til hinder for at ligningsmyndighetene også anvender skatteloven § 13-1 dersom vilkårene etter sistnevnte bestemmelse er oppfylt. Det kan for eksempel tenkes at ligningsmyndighetene i medhold av skatteloven § 13-1 foretar en skjønnsmessig reduksjon av rentekostnadene i tråd med armlengdeprinsippet. Ved anvendelsen av rentebegrensningsregelen skal en da benytte de rentestørrelsene som er akseptert ved ligningen etter skjønnsfastsettelsen i medhold av § 13-1.

Illustrasjon av rentebegrensningsregelen for selskap som mottar konsernbidrag (mill.kroner)

Alminnelig inntekt (før virkning av rentebegrensningsregelen)	200
+ Skattemessige avskrivninger	40
+ Netto skattemessige rentekostnader	160
= Beregningsgrunnlag	400
<hr/>	
Rentefradragsramme – 25 pst. av beregningsgrunnlaget	100
<hr/>	
Netto konserninterne rentekostnader	50
<hr/>	
<i>I utgangspunktet gir rentefradragsrammen en begrensning (dvs. forhøyelse av skattepliktig inntekt) på 60 mill.kr. ettersom netto skattemessige rentekostnader er 160 mill. kr., mens maksimalt rentefradrag er 100 mill.kr. Avskåret rentefradrag skal imidlertid ikke overstige summen av netto konserninterne rentekostnader. I dette tilfellet innebærer det at rentefradragsbegrensningen reduseres til 50 mill. kroner (tilsvarende netto konserninterne rentekostnader).</i>	
Rentefradragsbegrensning – inntekten forhøyes med	50*
<hr/>	

* Kan framføres i de fem påfølgende inntektsårene.

5.3 Beregning av rammen for rentefradraget

5.3.1 Beregningsgrunnlaget

Forslaget innebærer at fradrag for rentekostnader som overstiger 25 pst. av en særskilt fastsatt resultatstørrelse, avskjæres. Andelen på 25 pst. utgjør dermed en ramme for rentefradrag. Fradragsbegrensningen gjelder likevel bare for interne renter, jf. punkt 5.4.1.

Ved beregningen av fradragsrammen på 25 pst. tas det utgangspunkt i skattyterens alminnelige inntekt før eventuell rentebegrensning. Netto rentekostnader og skattemessige avskrivninger skal tilbakeføres i dette grunnlaget. Netto rentekostnader defineres på samme måte som ved fastlegging av hvilke kostnader som eventuelt skal begrenses, jf. punkt 5.4.

Beregningen innebærer en skattemessig tilnærming til resultatbegrepet EBITDA (Earnings Before Interests, Tax, Depreciation and Amortization/Resultat før rentekostnader, skatt og avskrivninger). EBITDA er en indikator på debtors kontantstrøm, og dermed evne til å betjene renter og avdrag på lån. Den foreslåtte skattemessige inntektsstørrelsen vil imidlertid avvike fra EBITDA basert på regnskapsmessige størrelser.

Rentebegrensningsregelen skal baseres på skattemessige inntekter og kostnader ved ligningen (alminnelig inntekt). Eventuelt framført underskudd fra tidligere år reduserer alminnelig inntekt, og dermed fradragsrammen.

Med netto rentekostnader menes rentekostnader fratrukket renteinntekter. Både interne renteposter og renteposter med uavhengig tredjepart (eksterne rentekostnader og renteinntekter) inngår ved fastsettingen av beregningsgrunnlaget. Slik vil den samlede rentebelastningen i forhold til beregningsgrunnlaget ha betydning for størrelsen på tillatt fradrag.

Den foreslåtte rentefradragsbegrensningen beregnes for hvert enkelt selskap for seg, selv om selskapet inngår i et konsern. Dette kan i utgangspunktet gi incentiver til å organisere virksomheten og gjeldsposter slik at fordelingen av overskudd og renter ikke påvirker adgangen til å føre renter til fradrag, konsernet sett under ett. En slik omorganisering kan for eksempel innebære fusjon av selskaper. Incentivene til omorganisering reduseres imidlertid ved at eventuelt mottatt eller avgitt konsernbidrag inngår i beregningsgrunnlaget for rentefradragsbegrensningen (jf. alminnelig inntekt).

Etter skatteloven §§ 10-2 til 10-4 kan aksjeselskaper og likestilte selskaper og sammenslutninger som inngår i et konsern, samordne skattepliktig inntekt i konsernselskapene ved at det ytes konsernbidrag. For at selskapene skal inngå i et skattekonsern, må morselskapet eie mer enn ni tideler av aksjene i datterselskapet, samt ha en tilsvarende del av stemmene som kan avgis på generalforsamlingen. Den skattemessige samordningen i konsernet skjer ved at konsernbidrag på visse vilkår er fradragsberettiget for giveren og skattepliktig for mottakeren. Formålet med konsernbidragsordningen er skattemessig likestilling mellom foretak som organiserer virksomheten gjennom avdelinger i ett aksjeselskap og foretak som organiserer virksomheten gjennom flere aksjeselskaper i konsern.

Konsernbidrag kan brukes for å overføre skattemessig overskudd til konsernforbundet selskap som har rentekostnader, og dermed gjøre det mulig å føre renter til fradrag selv om det mottakende selskapet ikke har egen inntekt før overføring av konsernbidrag. Dermed likestilles skattekonserner og enkeltstående selskaper med hensyn til rentefradragsbegrensningen.

Beslutninger om konsernbidrag kan imidlertid være påvirket av andre forhold enn rentefradragsbegrensningen. Dersom et selskap i konsernet har underskudd som ikke knytter seg til store rentekostnader, kan det være hensiktsmessig å yte konsernbidrag til dette selskapet, selv om det avgivende selskapet dermed får redusert muligheten til å føre renter til fradrag på grunn av rentefradragsbegrensningen. Adgang til framføring av underskudd, jf. skatteloven § 14-6, vil kunne redusere dette problemet. Likevel kan det forekomme tilfeller der virksomheter organisert som konsern kommer noe dårligere ut enn virksomheter som er organisert som ett selskap.

For å redusere virkninger som nevnt i foregående avsnitt, har departementet vurdert en ordning der avskåret beløp innenfor beregnet rentefradragsbegrensning i et selskap skal kunne overføres til et annet selskap i samme skattekonsern, og gi grunnlag for økt rentefradrag der. En slik ordning vil imidlertid være et kompliserende element i regelverket. Departementet foreslår derfor den enklere løsningen, hvor konsernbidrag inkluderes i grunnlaget for beregning av rentefradraget.

I punkt 5.5 er det foreslått at rentebegrensningsregelen også skal gjelde deltakerlignede selskaper som nevnt i skatteloven § 10-40, og norsk-kontrollerte selskaper mv. i lavskatteland (NOKUS-selskaper) som nevnt i skatteloven § 10-60. For disse selskapene mv. skal rentebegrensningen beregnes på grunnlag av selskapets overskudd eller underskudd fastsatt som om selskapet mv. var skattyter, dvs. at det tas utgangspunkt i hva alminnelig inntekt ville utgjort samlet for deltakerne etter skatteloven § § 10-41 og 10-65 før eventuell rentebegrensning. Netto rentekostnader og skattemessige avskrivninger skal på tilsvarende måte tilbakeføres i dette grunnlaget ved beregningen av fradragssammenheng.

5.3.2 Prosentandel

Departementet har vurdert hvilken prosentandel av beregningsgrunnlaget netto rentekostnader må ligge innenfor for at interne rentekostnader ikke skal avskjæres.

Departementet mener at en begrensning på 25 pst. er hensiktsmessig. Forslaget kan tenkes å gå noe lengre i enkelte tilfeller enn det som ville følge av armlengdeprinsippet. Det innebærer at det kan oppstå tilfeller der et selskap ikke får fullt fradrag selv om en armlengdevurdering tilsier at samme lån kunne tas opp i markedet. Samtidig er det bare renter til nærstående långiver som faktisk vil bli nektet fradragført, og ikke renter til eksterne långivere. Om gjelden er gitt på markedsmessige vilkår, bør den kunne erstattes med lån i markedet.

Det vises til forslag til ny § 13-2 tredje ledd i skatteloven.

5.4 Hvilke rentekostnader som skal begrenses

5.4.1 Netto interne rentekostnader

Et spørsmål er om avskjæringen av rentefradraget skal gjelde bare interne rentekostnader (rentebetaling til nærstående), eller også eksterne rentekostnader. Det vises til punkt 5.6 til punkt 5.8 nedenfor om hvem som skal anses som nærstående långiver.

Skatteplanlegging i et internasjonalt konsern kan gjøres både gjennom lån mellom konsernselskaper og gjennom lån fra uavhengige. Konsernselskaper i land med høy skattesats kan betegnes som tynt kapitaliserte ved at de har en lavere egenkapitalgrad enn de ville hatt dersom skatteforskjeller mellom jurisdiksjoner ikke hadde hatt innvirkning på finansieringen. Konsernselskaper i land med lav skattesats vil ha en tilsvarende høyere egenkapitalgrad. En slik gjeldsforskyvning kan skje enten ved at konsernselskapet i høyskattelandet selv tar opp eksterne lån eller ved at det mottar interne lån fra konsernselskap i lavskattland. Beslutningen om hvordan gjeld og egenkapital skal fordeles innad i konsernet vil være uavhengig av beslutningen om hva som er optimal gjeldsgrad for konsernet som helhet. En slik skattemotivert gjeldsforskyvning vil derfor normalt ikke ha innvirkning på konsernets samlede gjeldsgrad.

Betydningen av om en virksomhet er finansiert med gjeld eller egenkapital dreier seg i utgangspunktet om fordeling av risiko mellom ulike former for finansiering. Opp til nivået for lånebeløpet tilfaller all avkastning långiver. Eventuell avkastning utover dette tilfaller aksjonær el. Muligheten til å velge mellom ulike former for lån og egenkapital forenkler selskapets kapitaltilgang, særlig ved at det bidrar til å løse informasjonsproblemer ved investeringsbeslutninger.

Ved ekstern gjeldsfinansiering vil markedet normalt begrense omfanget av tynn kapitalisering. Blant annet vil en ekstern långiver av hensyn til risikofordeling normalt kreve at et selskap eller et prosjekt finansieres med en viss grad av egenkapital.

For nærstående vil ikke valget mellom lån og egenkapital nødvendigvis ha samme funksjon ved at det gir en reell fordeling av risiko. Det er i utgangspunktet ikke noen grunn til å skille mellom lån fra aksjonærene, særskilt lån med lav prioritet, og aksjekapital. All avkastning som går til å betale renten på lånet, tilfaller långiverne, som vil være de samme som aksjonærene el. dersom det dreier seg om et lån fra selskapets eiere.

Skattemessig behandles gjeld og egenkapital ulikt. Lånekostnader (renter) er fradragsberettigede, mens kostnader ved egenkapitalinnskudd ikke er det. Dette gir insentiver til høy opplåning for alle selskaper, både internasjonale konsern og innenlandske selskaper. For et flernasjonalt konsern vil skatteforskjeller mellom land gi ytterligere insentiver til gjeldsfinansiering i de delene av konsernet som er hjemmehørende i høyskatteland. Selv om dette kan gjøres både gjennom interne lån og eksterne lån, vil risikohensyn og transaksjonskostnader normalt gjøre det vanskeligere og mer kostbart å skatteplanlegge gjennom eksterne lån. Rentekostnader til nærstående er også enklere å manipulere enn rentekostnader til eksterne.

Departementet foreslår at rentebegrensningsregelen bare skal gjelde rentekostnader på interne lån. Visse eksterne lån vil i denne sammenheng regnes som interne lån, jf. punkt 5.8. Dette vil bidra til at enkelte tilfeller av skatteplanlegging gjennom eksterne lån som beskrevet her, også vil rammes av bestemmelsen.

Departementet ser imidlertid at skatteplanlegging gjennom andre typer eksterne lån også kan utgjøre et problem og vil følge nøye med på utviklingen på dette området. Det kan i en revisjon av regelverket bli aktuelt å fremme forslag om regler som også omfatter gjeldsrenter mellom uavhengige parter, i likhet med regelverket i mange andre europeiske land.

Det vises til forslag til ny § 13-2 tredje ledd i skatteloven.

5.4.2 Rentekostnader og renteinntekter

Departementet foreslår at fradragsbegrensningen skal gjelde netto (interne) rentekostnader, det vil si rentekostnader fratrukket renteinntekter.

Definisjonen av rentekostnader tar utgangspunkt i bestemmelsen i skatteloven § 6-40 om fradrag for renter. Alle kostnader som ligger innenfor dette begrepet, skal omfattes av rentebegrensningsregelen. Som hovedregel er alle renter av skattyters egen gjeld fradragsberettiget ved inntektslikningen, jf. skatteloven § 6-40. Det vises til omtalen av rentebegrepet under punkt 3.1.

Videre inngår skattepliktige renteinntekter, jf. skatteloven § 5-1 og § 5-20 første ledd bokstav b, i beregningen av netto rentekostnader. Det vises til omtalen under punkt 3.2.

Avgrensningen av hvilke renteposter mv. som skal omfattes av rentebegrensningsregelen, reiser særlige spørsmål i forbindelse med valutasvingninger på gjeld og fordringer, rente- og valutaderivater, under- og overkurs samt sammensatte obligasjoner. Disse spørsmålene omhandles i avsnitt 5.4.3 til 5.4.6 nedenfor. Det framgår der at verken valutagevinst og -tap eller gevinst og tap på rente- og valutaderivater skal medtas ved fastlegging av netto rentekostnader. Under- og overkurs skal medtas som renter etter ordinære skatteregler. For sammensatte obligasjoner skal under- og overkurs bare medregnes dersom instrumentene etter skattereglene for øvrig skal splittes for skatteformål.

Det kan være behov for å regulere nærmere i forskrift hvilke poster som skal omfattes av rentebegrensningsregelen. Skattyter kan for eksempel ønske å omgjøre rentekostnader til andre kostnadstyper som kommer til fradrag uavskåret, og uten at det foreligger grunnlag for ligningsmyndighetene til å tilsidesette skattyters påstand etter ligningsloven § 8-1 mv. Det foreslås derfor at departementet gis hjemmel til i forskrift å fastsette nærmere regler til utfylling og gjennomføring av § 13-2, herunder hvilke poster som skal medregnes som renter etter § 13-2 tredje ledd, jf. punkt 6.

5.4.3 Valutakursendringer

For bokføringspliktige foretak med langsiktige fordringer og gjeld i utenlandsk valuta gjelder særlige regler for periodisering av valutagevinster og -tap. Slike poster periodiseres etter portefølje- og reverseringsprinsippet i skatteloven § 14-5 femte ledd, jf. punkt 3.3 foran.

Det vil være sammenheng mellom valutagevinster og -tap på fordringer og gjeld i utenlandsk valuta og rentebetalinger knyttet til de samme fordringer og gjeld. Blant annet fordi skattemessige valutagevinster- og tap knytter seg til endringer i hovedstolen, vil det imidlertid ikke være noen parallellitet mellom et selskaps valutagevinster- og tap og dets netto rentekostnader.

Å inkludere valutagevinster- og tap vil i enkelte tilfeller kunne gi til dels store utslag på tillatt rentefradrag. Samtidig antas det at valutagevinst og -tap på gjelds- og fordringsposter ikke gir grunnlag for særlige tilpasninger med hensyn til rentefradrag.

Departementet ser det derfor ikke som hensiktsmessig å gjøre netto valutatap eller -gevinst på fordringer og gjeld til gjenstand for avskjæring, eller å la dem inngå ved beregningen av netto rentekostnader mv. Det foreslås at valutakursgevinster og -tap knyttet til de aktuelle lånepostene ikke skal inngå i netto rentekostnader etter rentebegrensingsregelen.

5.4.4 Under- og overkurs

Underkurs ved låneopptak oppstår når opptaket skjer til lavere kurs enn innløsningskursen. Underkursen er en sikker avkastning som kommer i tillegg til, eller i stedet for, en fastsatt, løpende rente ("kupongrente"). I realiteten utgjør derfor underkursen et sikkert renteelement. Denne renten skal etter gjeldende rett fordeles til løpende, årlig skattlegging hos långiveren. Låntakeren får tilsvarende løpende fradrag for renteelementet. For mengdegjeldsbrev gjelder renteberegningsmodellen, jf. skatteloven § 14-23. Denne beskatningsmodellen innebærer at renteelementet (underkursen) fordeles over obligasjonens løpetid, slik at det tas hensyn til en årlig forrentning av opptaksbeløpet. Det vil si at rentefradragsbeløpet stiger hvert år fram til innløsning av obligasjonen.

Overkurs oppstår når lån tas opp til høyere kurs enn innløsningskursen, og er mindre vanlig enn underkurs. Overkurselementet kompenserer for at kupongrenten er høyere enn en normal markedsrente for det aktuelle lånet. Overkursen utgjør derfor en reduksjon av kupongrenten. Departementet legger til grunn at renteelementet må behandles som en skattepliktig kapitalavkastning for låntakeren og tilsvarende som en fradragsberettiget rentekostnad for långiveren, og tidfestes etter renteberegningsmodellen.

Under- og overkurs kan også oppstå ved omsetning i annenhåndsmarkedet. Dette kan skje når kupongrenten (sammen med eventuell opprinnelig over- eller underkurs), på grunn av utviklingen i kredittmarkedet eller forhold knyttet til låntakeren, ikke lenger svarer til en normal markedsrente for det aktuelle lånet. Over- eller underkursen vil kompensere for at kupongrenten er "for høy" eller "for lav". Under- og overkurs som oppstår i annenhåndsmarkedet, skattlegges eller fradras etter gjeldende rett ikke løpende. Skattlegging eller fradragsføring gjennomføres derfor først ved realisasjon (innbetaling) av lånet.

Departementet foreslår at under- og overkurs ved låneopptak som omtalt her skal inngå i beregningen av netto rentekostnader etter rentebegrensingsregelen.

5.4.5 Rente- og valutaderivater

Derivater er finansielle instrumenter som utleder (deriverer) sin verdi fra et annet objekt, ofte kalt det underliggende objekt. Underliggende objekt kan være et finansielt instrument, for eksempel en aksje eller bare en referansestørrelse, kursen eller prisen på primære finansielle instrumenter, på varer eller renter. Et derivat kan ha flere underliggende objekt, for eksempel ved en kombinert rente- og valutaswap. Opsjoner og terminkontrakter er eksempler på derivater.

Rente- og valutaderivater brukes ofte i forbindelse med gjeld og fordringer, som et redskap for å oppnå sikring mot endringer i markedsrenter og valutakurser.

Et spørsmål er om gevinster og tap på derivatinstrumenter bør omfattes ved fastleggingen av netto rentekostnader. Slike instrumenter kan brukes til sikring mot tap på langsiktige og kortsiktige poster (fordringer og gjeld) som følge av endringer i markedsrenter eller valutakurser. Derivater kan imidlertid også inngå i en handelsportefølje, uten sikringsformål.

Departementet antar at inntekter og kostnader knyttet til den sistnevnte gruppen av derivater ikke bør inngå i beregningen av netto rentekostnader etter rentebegrensingsregelen. I en slik sammenheng handles det med derivatene på samme måte som det handles med andre finansielle instrumenter for å oppnå inntekter i form av gevinst mv. Selv om utsteder og innehaver av derivatene kan være underlagt ulike skatteregler, er det etter departementets oppfatning ikke hensiktsmessig å inkludere slike instrumenter i en rentebegrensingsregel.

Når det gjelder derivater som benyttes til sikring av fordringer og gjeld mot risiko som følge av endrede markedsrenter eller valutakurser, kan det argumenteres for at inntekter og kostnader knyttet til slike prinsipielt sett bør være omfattet ved beregningen av renter under rentebegrensingsregelen. En slik ordning vil imidlertid by på avgrensingsproblemer og øke den administrative byrden knyttet til reglene. Departementet legger til grunn at gevinst og tap på rente- og valutaderivater knyttet til sikring av fordringer og gjeld over tid ikke vil gi store utslag med hensyn til rentebegrensingsregelen.

For valutaderivater vises det til at valutasvingninger på gjelds- og fordringsposter etter forslaget ikke skal medtas ved fastleggingen av netto rentekostnader, jf. punkt 5.4.4. Det er dermed uansett ikke grunn til å medta gevinst og tap på valutaderivater i netto rentekostnader.

I den grad rente- og valutainstrumenter inngår i aggressiv skatteplanlegging, kan andre regler om avskjæring eller tilsidesettelse være aktuelle, herunder den generelle, ulovfestede gjennomskjæringsnormen. For øvrig følger departementet utviklingen i skatteplanlegging nøye, og vurderer fortløpende tiltak mot uheldig skatteplanlegging på dette og andre områder.

5.4.6 Sammensatte obligasjoner

Sammensatte obligasjoner er produkter som består av en obligasjonsdel og et annet element, for eksempel en underkursobligasjon kombinert med en utstedelsesrett til aksjer. I realiteten erverver innehaveren av en sammensatt obligasjon to produkter: en underkursobligasjon og et derivatelement. I noen tilfeller skal slike instrumenter splittes (dekomponeres) for skatteformål, slik at obligasjonsdelen følger renteberegningssmodellen (jf. punkt 5.4.4 ovenfor) mens

derivatdelen følger realisasjonsprinsippet. Enkelte typer sammensatte instrumenter skal beskattes integrert, det vil si at instrumentet beskattes fullt ut som en obligasjon eller fullt ut som et derivat.

For sammensatte obligasjoner som skal splittes for skatteformål, skal beregnede renter inngå i beregningen av rentefradragsbegrensningen og eventuelt avkortes dersom det foreligger et interessefelleskap.

En særlig type sammensatte instrumenter er konvertible obligasjoner. En konvertibel obligasjon kan kort beskrives som et gjeldsbrev som gir eieren rett til å konvertere obligasjonen til aksjer i det utstedende selskap. Vilkårene for opptak av slike lån er regulert i aksjeloven og allmennaksjeloven kapittel 11. Tegningskursen er forhåndsbestemt, og rettigheten gjelder innenfor et bestemt tidsrom. Retten til å få utstedt aksjer kan ikke skilles fra fordringen. Skattlegging av løpende rentebetalinger på en konvertibel obligasjon følger samme regler som for andre fordringer. Instrumentet skal ikke splittes for skatteformål. Dette betyr at eventuell gevinst vil være skattepliktig og et eventuelt tap være fradragsberettiget dersom den konvertible obligasjonen er et mengdegjeldsbrev (jf. skatteloven § 9-3 første ledd bokstav c nr. 2 og § 9-4 første ledd) eller næringsstilknytning foreligger (jf. skatteloven § 5-1 første ledd, § 5-30 og § 6-2).

For sammensatte instrumenter som ikke skal dekomponeres for skatteformål, må det tas stilling til om gevinsten eller tapet i sin helhet skal inngå som renter i regelen om rentefradragsbegrensning. Dersom sammensatte obligasjoner holdes utenfor rentefradragsbegrensningen, vil det kunne øke risikoen for uheldig skatteplanlegging ved at lån skjer i form av konvertible obligasjoner mv. i stedet for ordinære lån. For konvertible obligasjoner og andre sammensatte obligasjoner som ikke skal splittes for skatteformål, foreslår departementet derfor at gevinst og tap i sin helhet skal anses som renter etter rentebegrensningsregelen. Dette innebærer at også gevinst og tap knyttet til derivatdelen av det sammensatte instrumentet behandles som renter i forbindelse med rentefradragsbegrensningen, noe som i enkelte tilfeller kan gi betydelige utslag for rentefradraget. Låntaker kan velge å etablere to finansielle instrumenter, en obligasjon og et derivatelement, framfor et sammensatt instrument. Framføringsadgangen for avskåret rentefradrag vil dessuten kunne dempe utslag som nevnt.

Det vises til forslag til ny § 13-2 annet ledd i skatteloven.

5.5 Hvem rentebegrensningsregelen gjelder for

Det må fastsettes hvilke skattytere som skal omfattes av rentebegrensningsregelen, og som eventuelt får redusert fradrag for interne rentekostnader ved ligningen.

Hovedformålet med rentebegrensningsregelen er å hindre uthuling av det norske skattegrunnlaget gjennom skattetilpasning i flernasjonale konsern. Aksje- og allmennaksjeselskaper, jf. skatteloven § 2-2 første ledd bokstav a, ligger i kjerneområdet for regelen. Disse selskapene skal derfor omfattes av av forslaget.

Også andre selvstendige skattesubjekter enn aksjeselskaper kan ha incentiver til å øke rentefradraget gjennom lån i interessefellesskap. I utgangspunktet bør rentebegrensningen gjelde uavhengig av valgt organisasjonsform, som for eksempel aksjeselskap, samvirkeforetak, stiftelse eller interkommunalt selskap. Departementet foreslår at begrensningsregelen skal gjelde generelt for selskaper og innretninger som er selvstendige skattesubjekter etter skatteloven § 2-2 første ledd.

Samtidig må alle vilkår etter forslaget være oppfylt for å omfattes av rentebegrensningen. For visse innretninger mv. er det lite nærliggende med lån fra nærstående part. Det vises også til at det foreslås et terskelbeløp på 1 million kroner, jf. punkt 5.9. Nedenfor i punkt 5.11.1 foreslår departementet dessuten at finansinstitusjoner, som banker, skal unntas fra regelen. Et selskap eller innretning kan også være fritatt for skatteplikt etter andre regler i skatteloven, som skatteloven § 2-32. I praksis vil rentebegrensningsregelen derfor ikke være aktuell for flere av selskapene og innretningene i § 2-2 første ledd.

Departementet foreslår videre at deltakerlignede selskaper som nevnt i skatteloven § 10-40, skal omfattes av forslaget til ny regel. Hensynet til likebehandling av virksomhet mv. uavhengig av organisasjonsform tilsier at også deltakerlignede selskaper omfattes. I disse tilfellene skal eventuell rentebegrensning beregnes ved fastsettelse av selskaps overskudd eller underskudd som om selskapet var skattyter, se punkt 5.3.1 foran.

Likeledes foreslås at rentebegrensningsregelen skal gjelde norsk-kontrollerte selskaper mv. hjemmehørende i lavskatteland (NOKUS-selskaper) som nevnt i skatteloven § 10-60. Eventuell rentebegrensning skal her tilsvarende fastsettes på selskapets eller innretningens hånd som om selskapet eller innretningen var skattyter, jf. skatteloven § 10-65.

Et særskilt spørsmål er om rentebegrensningsregelen skal gjelde for begrenset skattepliktig etter skatteloven § 2-3 eller petroleumsskatteloven § 1, typisk fast driftssted i Norge av utenlandsk foretak. En betydelig del av utenlandsk eid virksomhet i Norge er organisert gjennom faste driftssteder her. Hensynet til å sikre det norske skattefundamentet og likebehandling av ulike organisasjonsstrukturer, taler for at et utenlandsk selskap eller innretning som har fast driftssted i Norge omfattes av den nye rentebegrensningsregelen. Departementet foreslår derfor at også begrenset skattepliktige selskaper og innretninger skal omfattes av regelen.

Fysiske personer foreslås derimot ikke å falle innenfor rentebegrensningsregelen. Det vises til at hovedformålet med regelen er å hindre uthuling av skattegrunnlaget ved at internasjonale virksomheter driver skatteplanlegging gjennom rentefradrag. Denne problemstillingen anses lite aktuell i enkeltpersonforetak, jf. også terskelverdien på 1 million kroner. Den særlige integrasjonen innenfor skattyters egen økonomi reiser videre særlige spørsmål når det gjelder enkeltpersonforetak. Etter departementets oppfatning er det tilstrekkelig at den skattemessige behandlingen av lån fra nærstående til enkeltpersonforetak reguleres av skatteloven § 13-1.

5.6 Hvilke långivere som faller innenfor rentebegrensingsregelen

Etter departementets syn er det ikke grunn til å ha begrensninger med hensyn til hvilke subjekter som skal omfattes som långiver etter rentebegrensingsregelen. Kravet om at parten må være nærstående, jf. punkt 5.7, innebærer en tilstrekkelig avgrensning av kretsen. I tillegg til selskaper og innretninger, stat og kommune, kan også fysiske personer være långiver.

Departementet foreslår videre at långiver kan være hjemmehørende i utlandet eller Norge. Et hovedformål med rentebegrensingsregelen er å begrense tap av skattefundament gjennom lånetransaksjoner over landegrensene. Det kan dermed reises spørsmål om den også skal gjelde for lånetransaksjoner mellom norske selskaper mv. Utgangspunktet etter EØS-avtalen er at det ikke er anledning til å behandle transaksjoner over landegrensene mer tyngende enn innenlandske. Dette tilsier at både innenlandske lånetransaksjoner og transaksjoner på tvers av landegrensene skal omfattes av forslaget.

5.7 Kravet til interessefellesskap – nærstående parter

Et spørsmål er hvilke krav som skal stilles til interessefellesskapet mellom långiver og låntaker, for at regelen om rentefradragsbegrensning skal gjelde.

Den sentrale bestemmelsen om skattlegging ved interessefellesskap er skatteloven § 13-1, jf. punkt 3.4 ovenfor. Bestemmelsen gir ligningsmyndighetene hjemmel til å fastsette inntekten ved skjønn hvis skattyters inntekt er redusert på grunn av direkte eller indirekte interessefellesskap med annen person, selskap eller innretning.

Bestemmelsen omfatter direkte og indirekte interessefellesskap. Den gjelder dermed både mor- og datterselskapsforhold, og indirekte interessefellesskap mellom søsterselskap mv. Videre er det etter skatteloven § 13-1 ikke krav om bestemte tilknytningsformer, som for eksempel eierskap. Også andre former for tilknytning eller felles økonomiske interesser kan omfattes.

Når kravet til interessefellesskap etter skatteloven § 13-1 er oppfylt, er partene i en situasjon der de faktisk har mulighet til å påvirke rentefradraget ved å fastsette andre vilkår enn de som ville blitt avtalt mellom uavhengige parter (armlengdevilkår). En tilsvarende vid definisjon av interessefellesskap etter rentebegrensingsregelen vil redusere mulighetene for tilpasninger og omgåelse av regelen.

På den annen side må ytterligere vilkår være oppfylt etter skatteloven § 13-1 før ligningsmyndighetene kan fravike skattyters oppgaver. I tillegg til at det må foreligge interessefellesskap, må inntekten være redusert sammenlignet med det som ville blitt avtalt mellom uavhengige parter. Dessuten kreves årsakssammenheng mellom interessefellesskapet og inntektsreduksjonen. Den foreslåtte rentebegrensingsregelen er en sjablonregel, som gjelder uten at det stilles krav til inntektsreduksjon, eller årsakssammenheng mellom interessefellesskapet og eventuell inntektsreduksjon. Etter departementets oppfatning er det da lite hensiktsmessig å ha en like vid definisjon av interessefellesskap som i skatteloven § 13-1. En angivelse av kravet til interessefellesskapet tilsvarende kriteriene i skatteloven § 13-1 reiser dessuten vanskelige avgrensningsspørsmål.

Også ligningsloven § 4-12 har regler som gjelder parter i interessefellesskap. Bestemmelsen oppstiller en særlig oppgave- og dokumentasjonsplikt for kontrollerte transaksjoner. Formålet er å sikre riktig ligning og god kontroll av skattytere når det gjelder internprising. Da regelen ble innført, anså departementet det likevel ikke hensiktsmessig å koble det subjektive virkeområdet for den særskilte opplysnings- og dokumentasjonsplikten direkte til virkeområdet for skatteloven § 13-1, jf. Ot.prp. nr. 62 (2006-2007). I stedet er det gitt en nærmere definisjon av hvem som skal anses som nærstående i ligningsloven § 4-12 fjerde ledd. For å anses som nærstående, kreves direkte eller indirekte eierskap eller kontroll med minst 50 pst.

Skatteloven § 6-2 tredje ledd gjelder også selskaper i interessefellesskap. Bestemmelsen avskjærer fradrag for tap på fordring mellom nærstående. Det stilles krav om direkte eller indirekte eierandel på 90 pst. eller mer for å regnes som nærstående, jf. FSFIN § 6-2-2 første ledd.

Departementet foreslår at en ved fastsettingen av kravet til interessefellesskap i rentebegrensingsregelen skal benytte samme kriterier for å definere kretsen av nærstående som i ligningsloven § 4-12. Det er også en fordel å benytte kriterier som allerede er innarbeidet i skattelovgivning, jf. nedenfor.

Bestemmelsen i ligningsloven § 4-12 fjerde ledd gir en nokså bred definisjon av kretsen av subjekter som skal anses som nærstående. Den omfatter både selskap mv. som skattyteren har betydelig direkte eller indirekte eierinteresse i, og personer og selskap mv. som har betydelig direkte eller indirekte eierinteresse i skattyteren. Dessuten omfattes selskap mv. som nærstående eiere av skattyter har betydelig direkte eller indirekte eierinteresse i, samt slektninger til personlige eiere av skattyter, og selskap mv. som disse har direkte eller indirekte eierinteresse i. Også fysiske personer omfattes av kretsen av hvem som skal anses som nærstående. Kontroll på annet grunnlag enn eierskap er likestilt med eierinteresse, jf. under.

Når det gjelder hvor nær tilknytningen må være mellom subjektene som regnes med til kretsen av nærstående, skal terskelen for når en person, selskap eller innretning anses som nærstående til et selskap mv. settes ved en direkte eller indirekte eier- og kontrollandel på minst 50 pst. Ved dette nivået har långiver en bestemmende innflytelse over låntaker. Også ved lavere nivåer av eierandel mv. kan imidlertid et subjekt være i en posisjon til å påvirke mellomværende med et annet rettssubjekt. Det kan for eksempel tenkes tilfeller der tre uavhengige selskaper gjennomfører samarbeidsprosjekter gjennom et felles selskap. I slike tilfeller kan selskapene finansiere det underliggende selskapet med høy gjeldsgrad, der forholdet mellom kapitaltilskudd og lånefinansiering er det samme for alle eierselskapene. De kan dermed tilpasse seg selv om selskapene ikke hver for seg har bestemmende kontroll over datterselskapet. I normalsituasjonen vil på den annen side en långiver med tilsvarende eierandel ikke ha bestemmende innflytelse på selskapets gjeldsgrad. Departementet viser også til at skatteloven § 13-1 gjelder på vanlig måte for tilfeller av interessefellesskap som faller utenfor virkeområdet for rentebegrensingsregelen.

Kravet til nærstående er nærmere beskrevet i forarbeidene til ligningsloven § 4-12, se Ot.prp. nr. 62 (2006-2007) punkt 6.5.1.3. Kriteriet «kontrollerer» tar sikte på å fange opp tilfeller hvor

bestemmende innflytelse over det annet rettssubjekt utøves på annet grunnlag enn eierskap. Det omfatter blant annet rådighet over stemmeflertall på generalforsamling, retten til å velge flertall av styremedlemmer i et selskap, eller hvor en gjennom avtale er sikret bestemmende innflytelse over det annet rettssubjekt.

Ved beregning av indirekte eierandeler skal alle eierandeler på minst 50 pst. regnes med, selv om en ved å multiplisere eierandelene kommer til at den indirekte eierandelen ikke utgjør minst 50 pst. Dette gjelder uavhengig av hvor mange selskaper det eies eierandeler gjennom. Dersom selskap A eier 70 pst. av selskap B, som igjen eier 70 pst. av selskap C, vil en matematisk beregning av As eierandel i C være 49 pst. Kravet til indirekte eierandel er likevel oppfylt ettersom eierandelen i hvert ledd er på minst 50 pst.

Ovennevnte innebærer for eksempel at et selskap som eies med minst 50 pst. av en fysisk person, vil omfattes av rentebegrensningsregelen ved låneforhold med et annet selskap som eies med minst 50 pst. av den fysiske personen, fordi det andre selskapet er skattyters nærstående etter forslaget til ny § 13-2 i skatteloven. Videre vil selskapet i eksemplet omfattes av begrensningsregelen etter samme bestemmelse dersom det selv eier 25 pst. av det andre selskapet og den fysiske personen eier 25 pst., fordi den fysiske personen, direkte og indirekte, samlet eier minst halvparten av det andre selskapet.

Ved beregningen av om kravet til eierandel eller kontroll er oppfylt skal det tas hensyn til den samlede innflytelsen dersom det foreligger flere nærstående. Et skattyterforetak A som eies av to selskaper B og C med 50 pst. vil således være nærstående med selskap D dersom B og C samlet eier minst 50 pst. av D.

Som omtalt i punkt 5.5 gjelder rentebegrensningsregelen etter forslaget også for deltakerlignet selskap og norsk-kontrollerte selskaper i lavskattelend (NOKUS-selskap). I disse tilfellene skal begrensningsregelen anvendes ved fastsettelsen av overskudd og underskudd etter reglene i skattelovgivningen som om selskapet var skattyter. Ved vurderingen av om långiver er nærstående til låntaker etter reglene over, skal kravet til eierandel eller kontroll på tilsvarende måte vurderes ut fra om selskapet var skattyter, og ikke de enkelte deltakerne.

Rentebegrensningsregelen skal også gjelde for interkommunale selskaper og statsforetak. Et eget spørsmål er hvordan kravet til eierskap og kontroll skal vurderes ved låneforhold mellom selskaper mv. og deres offentlige eiere. Et alternativ kunne vært at selskaper mv. som eies av flere offentlige innretninger, for eksempel kommuner, uten at én kommune eier minst 50 pst., var omfattet av reglene. I motsatt fall kan for eksempel tre kommuner lånefinansiere felles selskap med høy gjeldsandel, der forholdet mellom kapitaltilskudd og lånefinansiering er det samme for alle kommunene.

Etter departementets vurdering kan en slik løsning føre til at reglene får et for vidt anvendelsesområde. Departementet foreslår derfor nå at det ved vurderingen av om eierskapsvilkåret er oppfylt, bare skal tas hensyn til eierandelen til den offentlige innretningen som er part i låneforholdet. Forslaget innebærer at beregningen av eierskapets størrelse blir den samme som det som gjelder for privat eide selskaper mv. Det vises likevel til at kommuner

ikke er skattepliktig for mottatte renteinntekter, jf. punkt. 3.2.2. Det foreligger dermed sterke incentiver til gjeldsfinansiering. Departementet vil senere vurdere om det er behov for særlig tilpasning av rentebegrensningsregelen for offentlig eide selskaper.

Under punkt 5.5 har departementet foreslått at rentebegrensningsregelen skal gjelde også for utenlandske selskaper og innretninger som er begrenset skattepliktig etter skatteloven § 2-3 eller petroleumsskatteloven § 1, typisk et fast driftssted i Norge av et utenlandsk foretak. Det må tas stilling til hvordan kravet til nærstående skal forstås i disse tilfellene.

Etter skatteloven § 4-31 femte ledd gis skattyter som er skattepliktig etter § 2-3, bare fradrag for gjeld stiftet til fremme av virksomhet som det skal svares skatt av her i riket. Videre følger det av skatteloven § 6-40 fjerde ledd at det i slike tilfeller bare gis fradrag for rente av den gjelden som kommer til fradrag ved formuesfastsettelsen. For begrenset skattepliktige vil det være det utenlandske hovedkontoret som fastsetter hvor stor andel av foretakets gjeld som tilordnes det faste driftsstedet i Norge, og som dermed bestemmer gjeldsgraden i den norske delen av virksomheten. På denne bakgrunn bør utgangspunktet være at all gjeld som er tilordnet til den norske virksomheten, skal anses som gjeld til nærstående. Unntak bør likevel gjøres for gjeld som den norske virksomheten har tatt opp fra eksterne ikke-nærstående långivere som ledd i sin selvstendige virksomhet, og uten medvirkning fra hovedkontoret eller andre deler av foretaket.

Det må fastsettes på hvilket tidspunkt kravet til eierandel eller kontroll må være oppfylt for at rentebegrensningsregelen skal komme til anvendelse. Et låneforhold med nærstående kan strekke seg over lang tid. Det antas at eierforholdene i de fleste av selskapene mv. som omfattes av rentebegrensningsregelen, vil være stabile. Dette kan legges til rette for at kravet til interessefelleskap skal være oppfylt på et bestemt tidspunkt i løpet av inntektsåret, for eksempel inntektsårets utgang. Et slikt krav vil likevel ikke være tilstrekkelig. En skattyter kan for eksempel selge seg ut av et selskap mot slutten av inntektsåret slik at kravet er oppfylt det meste av inntektsåret, men ikke ved inntektsårets utgang. Et annet alternativ kunne være at interessefelleskapet må foreligge ved etableringen av låneforholdet fordi det er da tilpasningen av gjelden skjer. Også en slik regel kan åpne for omgåelser. Departementet har videre vurdert en regel som går ut på at et låneforhold skal regnes for å være mellom nærstående når kreditor på noe tidspunkt i lånets levetid anses som nærstående. En slik regel vil imidlertid være uheldig, blant annet fordi endringer i eierforhold framover i tid kan ha betydning for tidligere års rentefradrag. Det foreslås i stedet en regel om at rentebegrensningsregelen skal gjelde hvis kravet til eierandel eller kontroll mv. er oppfylt på noe tidspunkt i løpet av inntektsåret.

Det vises til forslag til ny § 13-2 fjerde og femte ledd i skatteloven.

5.8 Visse eksterne lån

Rentebegrensningen skal i utgangspunktet gjelde lån mellom nærstående parter, det vil si interne lån.

For å begrense omgåelser av regelen, foreslår departementet at det uttrykkelig reguleres at visse eksterne lån likevel skal anses som interne lån.

Ett typetilfelle er der et lån mellom nærstående selskaper gis indirekte via en uavhengig part (såkalte “back-to-back”-lån). Et selskap kan for eksempel oppta lån i en uavhengig bank. Samtidig skyter selskapets morselskap inn et tilsvarende beløp i banken. I denne situasjonen skal lånet til banken anses som et internt lån etter rentebegrensningsregelen. Det gjelder likevel ikke hvis det ikke er noen forbindelse mellom utlånet og innlånet, dvs. at det foreligger et reelt tredjepartslån.

Et annet typetilfelle er der et selskap i utgangspunktet betaler rentekostnader på lån til en uavhengig part. Forutsetningen mellom partene er imidlertid at et beløp, som kan tilsvare rentekostnadene med fratrukk av en mindre provisjon til den uavhengige parten, skal videregives til et nærstående selskap som reelt er långiver. Etter rentebegrensningsregelen skal lånet til den uavhengige parten da likevel anses som et internt lån.

Det vises til forslag til ny § 13-2 sjette ledd i skatteloven.

5.9 Terskelverdi

Departementet har vurdert om det bør gjelde en terskelverdi for at rentebegrensningsregelen skal komme til anvendelse.

Etter departementets syn er det i utgangspunktet ikke grunn til å unnta selskaper som har høye netto rentekostnader i forhold til beregningsgrunnlaget, selv om netto rentekostnader ikke er høye i absolutte tall. Terskelverdier kan også generelt gi opphav til uheldige tilpasningsmuligheter, for eksempel ved at virksomheten splittes opp på flere selskaper.

Enkelte land har til dels høye terskelverdier. Dette kan blant annet skyldes at regelverket er utformet slik at beregning av rentefradraget vil kreve manuell behandling i hvert enkelt tilfelle. Departementet mener imidlertid at en lav terskelverdi i den modellen som foreslås her, ikke vil skape betydelig merarbeid for skattemyndighetene.

Departementet legger likevel vekt på at regelen kan være noe krevende å håndtere for enkelte mindre selskaper. Av forenklingshensyn foreslås det derfor at selskaper mv. med samlede (interne og eksterne) netto rentekostnader på 1 million kroner eller lavere unntas fra begrensningsregelen.

Det vises til forslag til ny § 13-2 tredje ledd i skatteloven.

5.10 Framføring av renter som ikke kan fradras på grunn av rentefradragsbegrensningen

Den foreslåtte rentebegrensningsregelen er en sjablongregel, som gir rett til fradrag for renter innenfor et beløp som svarer til en andel av virksomhetens overskudd. Overskudd i en virksomhet kan variere betydelig fra år til år. Variasjonen vil være større i noen virksomheter enn i andre. For at variasjoner i overskudd ikke i for stor grad skal påvirke adgangen til rentefradrag over tid, foreslår departementet at rentekostnader som ikke har kommet til fradrag i et inntektsår på grunn av rentefradragsbegrensningen, skal kunne framføres til fradrag i senere år.

Adgangen til framføring av underskudd generelt framgår av skatteloven § 14-6. Etter denne bestemmelsen gjelder det ingen frist for framføring av underskudd. Departementet foreslår likevel at framføringsadgangen for renter etter rentebegrensningsregelen skal være begrenset i tid. Formålet med framføringsadgangen er å bedre mulighetene for rentefradrag i virksomheter der resultatet varierer over tid, og ikke å sikre full fradragsføring av høye rentekostnader i alle tilfeller. Ubegrenset framføringsadgang kan også gjøre mulighetene for ulike typer skatteplanlegging med rentefradrag større, for eksempel i forbindelse med overføring av skatteposisjonen og i kombinasjon med ulike typer derivatinstrumenter (jf. punkt 5.4.5 ovenfor).

Departementet foreslår etter dette at avskåret rentefradrag kan framføres til fradrag fem påfølgende inntektsår. Forutsetningen er at framført rentefradrag ligger innenfor rentefradragsrammen for selskapet det aktuelle inntektsåret.

For deltakerlignet selskap og NOKUS-selskap skal eventuell framføring av avskåret rentefradrag skje på selskapets hånd som om selskapet var skattyter, dvs. ikke på den enkelte deltakers hånd. Det vises til omtalen i punkt 5.3.1 foran om beregning av fradragsrammen mv. for slike selskap.

I tilfeller der skattyter ikke utnytter rentefradragsrammen fullt ut, vil det ikke være adgang til å framføre ubenyttet fradragsramme eller grunnlag for ramme (EBITDA).

Det vises til forslag til ny § 13-2 syvende ledd i skatteloven.

5.11 Særlige foretak eller virksomheter

5.11.1 Finansinstitusjoner

Finansieringsvirksomhetsloven gjelder finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner.

Med finansieringsvirksomhet menes i loven å yte, formidle eller stille garanti for kreditt eller på annen måte medvirke ved finansiering av annet enn egen virksomhet, jf. § 1-2 med nærmere unntak. Som finansinstitusjon regnes banker, forsikringsselskaper, kredittinstitusjoner mv., jf. § 1-3, jf. § 1-2 og § 1-4. Som finansinstitusjon regnes også selskap eller andre institusjoner som er morselskap i finanskonsern eller morselskap i en del av dette, jf. lovens § 2-1 andre punktum.

Finansieringsvirksomhet har en inntekts- og kostnadsstruktur som reflekterer virksomhetens art. For mange finansinstitusjoner vil resultatet være sterkt påvirket av renteinntekter og rentekostnader, og korrigert for rentepostene vil resultatet kunne ha relativt begrenset evne til å vise lønnsomheten ved finansinstitusjonens virksomhet. Følgelig vil resultat før skatt, renter og avskrivning være lite egnet som beregningsgrunnlag for rammen for rentefradraget.

Finansinstitusjoner inngår gjerne i konserner hvor selskapene står overfor særskilte soliditetskrav både på selskapsnivå og på konsolidert nivå. Reglene antas å begrense mulighetene for skatteplanlegging direkte gjennom tynn kapitalisering. Det kan også tenkes at regelen – om finansinstitusjonene ikke får unntak – i konkrete tilfeller vil kunne få utilsiktede konsekvenser ved at det kan øke skattebelastningen ved en ønskelig og regulatorisk påkrevet omfordeling av kapital i finanskonsernet.

Departementet vurderer på dette grunnlag at rentebegrensningsregelen som foreslås i dette høringsnotatet, i mindre grad egner seg for finansieringsvirksomhet. Departementet foreslår derfor at finansinstitusjoner som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 1-3 og § 2-1 andre punktum, ikke skal være omfattet av rentebegrensningsregelen. Dette innebærer at også filialer av utenlandske selskaper mv. som driver finansieringsvirksomhet i Norge, er unntatt, jf. finansieringsvirksomhetsloven § 1-4 nr. 4 og nr. 7.

Det kan være aktuelt å vurdere rentebegrensningsregler særskilt tilpasset finansieringsvirksomhet.

5.11.2 Petroleumsselskaper

Selskaper som driver petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen, skattlegges etter særregler i petroleumsskatteloven. I tillegg til skatt på alminnelig inntekt med 28 pst., betaler petroleumsselskapene særskatt på 50 pst. av inntekt fra utvinning og rørledningstransport av petroleum.

I petroleumsskatteloven § 3 d er det gitt en særregel for finanskostnader mv. i særskattepliktig virksomhet. Etter denne bestemmelsen er fradraget for netto finanskostnader begrenset til andelen av selskapets netto finanskostnader som svarer til 50 pst. av forholdet mellom skattemessig nedskrevet verdi på eiendeler tilordnet sokkeldistriktet og gjennomsnittlig rentebærende gjeld gjennom inntektsåret. Med netto finanskostnader menes summen av rentekostnader og valutatap fratrukket valutagevinster på rentebærende gjeld. Selskapets overskytende finanskostnader som ikke kommer til fradrag i særskattepliktig virksomhet, føres til fradrag i landdistriktet. Tilsvarende tas overskytende netto finansinntekter til inntekt i landdistriktet. Renteinntekter og andre finansielle inntekter, øvrige valutagevinster og valutatap mv. tas til inntekt eller føres til fradrag i landdistriktet. Et selskap som ikke har inntekt på land å føre fradraget mot, kan likevel føre overskytende finanskostnader til fradrag i sokkeldistriktet, jf. petroleumsskatteloven § 3 d syvende ledd.

Departementet har vurdert om forslaget til rentebegrensningsregel skal gjelde for særskattepliktige selskaper. Etter departementets oppfatning er det ikke behov for en ytterligere rentebegrensning for inntekt henført sokkeldistriktet. Det vises til at det allerede gjelder en grense etter petroleumsskatteloven § 3 d annet ledd for hvilke finanskostnader som er fradragsberettiget i særskattepliktig virksomhet, jf. over. Et selskap som driver særskattepliktig virksomhet, kan likevel drive virksomhet eller ha inntekt som er skattepliktig etter de alminnelige reglene på land. Spørsmålet er om den foreslåtte regelen bør gjelde særskattepliktige selskapers alminnelige inntekt henført til landdistriktet. Etter departementets oppfatning er det ikke grunnlag for å unnta landinntekt fra rentebegrensningsregelen. Det gjelder særlig hvis petroleumsselskapet driver ordinær landvirksomhet i tillegg til særskattepliktig virksomhet. Det foreslås derfor at regelen skal omfatte særskattepliktige selskapers alminnelige inntekt henført land. For disse selskapene skal dermed fradragsretten i særskattepliktig inntekt (alminnelig inntekt og særskattegrunnlaget) først fastsettes etter petroleumsskatteloven § 3 d annet ledd. Deretter anvendes den foreslåtte begrensningsregelen på alminnelig inntekt og finansposter tilordnet landdistriktet. Det betyr at regelen ikke gjelder for selskapets samlede resultat, men skal anvendes tilsvarende på selskapets skattegrunnlag

(alminnelig inntekt) henført landdistriktet. Rentekostnader som ikke kan fradras etter rentebegrensingsregelen, kan heller ikke føres til fradrag i sokkeldistriktet etter petroleumsskatteloven § 3 d syvende ledd. Avskåret rentefradrag kan derimot framføres i påfølgende fem år mot alminnelig inntekt henført land.

Det vises til forslag til ny § 13-2 åttende ledd i skatteloven.

5.11.3 Kraftforetak

For kraftforetak gjelder særregler i skatteloven kapittel 18. I tillegg til skatt på alminnelig inntekt med 28 pst., betaler eier av kraftverk en grunnrenteskatt til staten med 30 pst.

Grunnrenteinntekten beregnes med utgangspunkt i årlige brutto salgsinntekter fratrukket nærmere angitte kostnader. Finanskostnader er ikke fradragsberettiget. Derimot gis det fradrag for en friinntekt beregnet på grunnlag av skattemessig verdi av driftsmidlene knyttet til kraftverket. Formålet med friinntekten er å skjerme normalavkastningen fra grunnrenteskatt. En begrensning av fradrag for rentekostnader mv. er dermed ikke aktuelt i grunnlaget for grunnrenteinntekt.

Etter departementets oppfatning bør rentebegrensingsregelen derimot i utgangspunktet gjelde i grunnlaget for alminnelig selskapsskatt i vannkraftselskaper.

Det oppstår likevel spørsmål om hvor treffsikker den foreslåtte sjablonmessige rentebegrensingsregelen er for selskaper som eier vannkraftverk. I virksomhet som gir opphav til grunnrente, vil alminnelig inntekt over tid normalt være høyere enn i ordinær virksomhet. Formålet med grunnrenteskatten er nettopp å trekke inn til fellesskapet (en del av) grunnrenten. En rentebegrensingsregel som tar utgangspunkt i alminnelig inntekt, kan dermed gi et lempeligere resultat for vannkraftproduksjon mv. enn for annen virksomhet.

Departementet vil vurdere å komme tilbake med justeringer i begrensingsregelen for kraftforetak for å ta hensyn til de særlige forholdene som gjør seg gjeldende.

5.11.4 Rederivirksomhet

Selskaper som driver virksomhet i form av drift og utleie av visse typer fartøyer, kan velge å la seg beskatte etter den særskilte rederiskatteordningen. Ordningen innebærer at inntekter fra skipsfart er fritatt for skatt, jf. skatteloven § 8-15 første ledd. Netto finansinntekter skal imidlertid skattlegges, jf. skatteloven § 8-15 annet ledd. Rentekostnader i et rederibeskattet selskap skal fordeles forholdsmessig mellom regnskapsmessig verdi av finansaktiva og realaktiva. Bare den delen av rentekostnadene som svarer til finanskapitaldelen, kommer til fradrag ved inntektsskatteligningen. Dette kan gi incentiv til egenkapitalfinansiering i selskaper innenfor ordningen, mens eierne foretar opplåningen og med fullt fradrag for rentekostnadene.

For å hindre denne formen for tilpasninger, er det innført en regel om maksimal egenkapitalgrad i rederiskatteordningen, jf. skatteloven § 8-15 syvende til niende ledd. Regelen går ut på at dersom selskapet har en egenkapital som utgjør mer enn 70 pst. av totalkapitalen (summen av gjeld og egenkapital i henhold til balansen ved det regnskapsmessige

årsoppgjøret), skal den delen av egenkapital som overstiger 70 pst., multiplisert med en normrente, inntektsføres.

Også valutagevinster og valutatap knyttet til fordringer og gjeld skal skatlegges og fradragsføres på samme måte som finansinntekter med en andel som svarer til finanskapitaldelen.

Normalt vil rederibeskattede selskaper ikke ha incentiver til å foreta skatteplanlegging med rentekostnader som omtalt i dette høringsnotatet. For selskaper som har tilpasset seg med lite realkapital og mye finanskapital, kan problemstillingen likevel være relevant. Departementet foreslår derfor ikke å unnta selskaper innenfor rederiskatteordningen fra rentefradragsbegrensingsregelen. Dette innebærer at fradragsbegrensningen vil gjelde den delen av rentene som svarer til finanskapitaldelen i selskapet, og at rentefradragsrammen beregnes på bakgrunn av den skattepliktige delen av selskapets inntekt (finansinntekten).

6 Forskriftshjemmel

Det kan være behov for å fastsette forskrifter til rentebegrensingsregelen. Det gjelder blant annet den nærmere avgrensningen av hvilke poster som skal inngå som renteinntekter og rentekostnader mv.

Departementet foreslår at det gis hjemmel til å fastsette forskrift til utfylling og gjennomføring av § 13-2.

Det vises til forslag til ny § 13-2 tiende ledd i skatteloven.

7 Ikrafttredelse

Departementet foreslår at rentebegrensingsregelen skal ha virkning fra og med inntektsåret 2014.

8 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er de samlede skattevilkårene og øvrige rammebetingelser som avgjør lokaliseringen av næringsvirksomhet. Det antas at den foreslåtte begrensningen i rentefradraget i liten grad vil svekke insentivene til å investere i Norge. Begrensningen vil gjøre det mindre attraktivt for flernasjonale konsern å plassere gjeld i Norge. Samtidig har de fleste av våre nærmeste handelspartnere allerede innført lignende begrensninger. Enkelte virksomheter vil likevel kunne vurdere investeringer i Norge som mindre attraktive dersom de i dag gjennom store rentefradrag tilpasser seg slik at de betaler lite eller ingen selskapsskatt.

Forslaget vil på den annen side kunne styrke nasjonale virksomheter som de facto har stått overfor strengere beskatning enn konkurrerende internasjonale virksomheter som har kunnet utnytte dagens regler. Reglene vil slik bidra til større nøytralitet mellom nasjonale og internasjonale selskaper og til å beskytte det norske skattegrunnlaget. De nye reglene skiller

imidlertid ikke mellom nasjonale og internasjonale eiere. Også norske statseide konsern og selskaper eid av kommuner vil omfattes av regelverket.

Enkelte selskaper eller konsern vil få til dels betydelig reduserte fradrag. De aller fleste av disse har uforholdsmessig høye rentekostnader relativt til resultatet. Det betyr at selskapene sannsynligvis har større lån enn de kan betjene, og dermed er tynt kapitaliserte. Det kan likevel ikke utelukkes at regelen i enkelte tilfeller vil gå noe lengre enn en armlengdevurdering skulle tilsi (jf. punkt 5.3.2). Dersom et selskap som ikke er tynt kapitalisert skulle rammes av regelen, skal det være mulig å ta opp lån fra uavhengige parter og slik sikre riktig fradrag. Departementet legger derfor til grunn at forslaget ikke har vesentlige konsekvenser for selskaper som ikke driver skatteplanlegging gjennom rentefradrag. Det presiseres også at selskaper som på grunn av begrensningen får redusert rentefradrag ved ligningen, fortsatt kan tilføres kapital i form av lån eller egenkapital fra andre selskap i konsernet.

Det er komplisert å utforme regler som er både enkle og treffsikre. En god rentebegrensningsregel må også være tilpasset det øvrige regelverket i Norge. Departementet vil følge nøye med på effektene av regelen, herunder eventuell omgåelse. Med bakgrunn i erfaringer med reglene vil det bli vurdert om det er behov for endringer i regelverket, både med hensyn til omgåelsesmuligheter og eventuelle negative konsekvenser for næringslivet.

Regelen vil innebære noe merarbeid for skattyterne og ligningsmyndighetene, særlig i tilknytning til innføringen av regelen. Samtidig vil en sjablongregel føre til færre ressurskrevende internprisingssaker på dette området. Det vises også til at det gjelder et terskelbeløp på kr. 1 million kroner, som betyr at mange selskaper mv. vil falle utenfor rentebegrensningsregelen.

Forslag

til lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

Overskriften i kapittel 13 skal lyde:

Kapittel 13 Skjønnsfastsettelse av formue og inntekt ved interessefelleskap *mv.*

Ny § 13-2 skal lyde:

Begrensning av rentefradrag mellom nærstående

(1) Reglene i denne paragraf om begrensning av fradrag for netto rentekostnader på gjeld til nærstående person, selskap eller innretning gjelder for

a) selskap og innretning som nevnt i § 2-2 første ledd

b) selskap som nevnt i § 10-40 ved fastsettelse av overskudd og underskudd etter § 10-41

c) selskap og innretning som nevnt i § 10-60 ved fastsettelse av overskudd og underskudd etter § 10-65

d) selskap og innretning som er skattepliktig etter § 2-3 eller petroleumsskatteloven § 1

(2) I netto rentekostnader etter denne paragraf inngår rentekostnader som nevnt i § 6-40, fratrukket renteinntekter. Gevinst og tap på sammensatte obligasjoner som ikke skal dekomponeres i en obligasjonsdel og en derivatdel for skattemessige formål, regnes i sin helhet som renteinntekt eller rentekostnad.

(3) Dersom netto rentekostnader overstiger 1 million kroner, kan de ikke fradras for den delen som overstiger 25 prosent av alminnelig inntekt før begrensning av fradrag etter denne paragraf, tillagt rentekostnader og skattemessige avskrivninger, og redusert med renteinntekter. Avskjæring av rentefradrag etter foregående punktum foretas bare for et beløp inntil størrelsen på netto rentekostnader på gjeld til nærstående person, selskap eller innretning.

(4) Med nærstående etter denne paragraf menes

- a) selskap eller innretning som låntakeren, direkte eller indirekte, eier eller kontrollerer med minst 50 prosent,
- b) person, selskap eller innretning som, direkte eller indirekte, eier eller kontrollerer låntaker med minst 50 prosent,
- c) selskap eller innretning som nærstående etter b, direkte eller indirekte, eier eller kontrollerer med minst 50 prosent, og
- d) nærstående person etter b sine foreldre, søsken, barn, barnebarn, ektefelle, samboer, ektefelles foreldre og samboers foreldre, samt selskap eller innretning som disse, direkte eller indirekte, eier eller kontrollerer med minst 50 prosent.

Person, selskap eller innretning regnes som nærstående etter tredje ledd dersom kravet til eierskap eller kontroll etter dette ledd har vært oppfylt på noe tidspunkt i inntektsåret.

(5) For selskap eller innretning som er begrenset skattepliktig etter skatteloven § 2-3 eller petroleumsskatteloven § 1 regnes all gjeld i den norske virksomheten som gjeld til nærstående. Som gjeld til nærstående regnes likevel ikke gjeld som den norske virksomheten har tatt opp fra en ikke-nærstående långiver uten medvirkning fra andre deler av foretaket.

(6) Om den gjelden som ligger til grunn for rentekostnaden er opptatt hos en part som ikke er nærstående, anses gjelden likevel som opptatt hos en nærstående part så langt

a) den part som er nærstående har en fordring på en ikke-nærstående part, og fordringen har sammenheng med gjelden, eller

b) den part som er nærstående har mottatt en ytelse fra den ikke-nærstående part, og ytelsen har sammenheng med gjelden

(7) Netto rentekostnader som etter tredje ledd ikke er fradragsberettiget, kan fradras i alminnelig inntekt i påfølgende fem år. Fradrag etter foregående punktum gis bare så langt netto rentekostnader ligger innenfor grensen for fradrag etter tredje ledd.

(8) For selskap som er skattepliktig etter petroleumsskatteloven § 5, gjelder bestemmelsene i denne paragraf for selskapets alminnelige inntekt i landdistriktet. Netto rentekostnader som ikke kan fradras etter tredje ledd kan fradras påfølgende fem år i alminnelig inntekt i landdistriktet. Bestemmelsen i petroleumsskatteloven § 3 d syvende ledd omfatter bare netto rentekostnader som kan fradras etter bestemmelsen i denne paragraf.

(9) Denne paragraf gjelder ikke for finansinstitusjoner etter finansieringsvirksomhetsloven § 1-3 og § 2-1.

(10) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av bestemmelsen i denne paragraf.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2014.